GORICA

TRST, torek 1. novembra 1955
Leto XI. - Št. 258 (3187)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 20 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94-638, 93-808, 37-338

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 30 din. MALI OGLASI po 20 lir beseda. — NAROČNINA: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. — FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60-KB-1-Z-375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Ministri niso dosegli sporazuma o nemškem sodelovanju na konferenci

Molotov je predlagal, naj bi povabili predstavnike obeh Nemčij k sodelovanju pri razpravljanju o nemškem vprašanju, zahodni ministri pa so nasprotovali, da bi povabili Vzhodno Nemčijo - Nov sovjetski predlog o evropski varnosti - Združene države Amerike ukinile prepoved potovanja svojih državljanov v vzhodnoevropske države

WASHINGTON, 31. — Državno tajništvo je danes ukinilo prepoved za potovanje ameriških državljanov v ZSSR, Poljsko, ČSR, Madžarsko in Rumunijo. Ameriški državljani pa še nadalje ne bodo smeli potovati na Kitajsko, v Severno Korejo, v Severni Vietnam, v Albanijo in Bolgarijo, s katerimi ZDA nimajo diplomatskih odnosov.

ŽENEVA, 31. — Na današnji seji so se zunanji ministri lotili tretje točke dnevnega reda — razvoj odnosov med Vzhodom in Zahodom. Govorili so po vrsti Pinay, MacMillan, Molotov in Dulles, nato pa so ministri poverili proučevanje tega vprašanja izvedencem, ki bodo kasneje predložili poročilo. Po kratki prekinitvi so nato ministri nadaljevali diskusijo o prvi točki dnevnega reda — evropska varnost in nemška združitev.

Francoski zunanji minister Pinay je v imenu svoje vlade predložil nekaj praktičnih predlogov: 1. v Moskvi in v Parizu naj se ustanovita informacijska centra, kamor bi imeli francoski in sovjetski državljani prost dostop; 2. svoboden izvoz in uvoz časopisov, knjig in revij; 3. francoski dopisniki, akreditirani v Moskvi, naj imajo svobodni dostop do normalnih virov informacij.

Molotov je v svojem govoru predlagal v okviru ukrepov za izboljšanje stikov med Vzhodom in Zahodom, naj se prihodnje leto skliče mednarodna konferenca o uporabi atomske energije v korist javnega zdravstva. Molotov je nadalje predlagal, naj se v medsebojnih odnosih uvede načelo najbolj privilegirane države v trgovini in plovbi ter naj se sploh okrepijo medsebojni znanstveni in tehnični stiki.

Angleški zunanji minister MacMillan pa je dejal, da so glavni razlogi za napetost po- narave in da bi bilo zgrešeno ustvarjati v svetu vtis, kot da so ministri z organiziranjem medsebojnih stikov in trgovinske izmenjave že opravili svoje delo. Razvoj stikov med Vzhodom in Zahodom bo omogočil napredek, toda dejanska vrednost tega napredka bo odvisna od tega, kar bo doseženo glede ostalih dveh točk dnevnega reda. O omejitvah medsebojne trgovine je angleški zunanji minister dejal, da so «rezultat pomanjkanja zaupanja, ne pa vzrok zanj».

Dulles je predlagal, naj bi proučevanje vprašanja ukinitve ovir za medsebojno trgovino in za vzpostavitev svobodnejših stikov med Vzhodom in Zahodom poverili posebnemu odboru izvedencev, kar so ministri tudi sprejeli. Ponudil je sporazum z ZSSR o recipročni pravici pristajanja civilnih letal, izrazil željo po zmanjšanju sedanjih omejitev za osebni promet ter predlagal izmenjavo radijskih oddaj med ZDA in ZSSR. ZSSR naj bi dovolila svobodno kroženje revije ameriškega veleposlaništva v Moskvi, ZDA pa bi pristale na izhajanje uradne sovjetske revije v Ameriki.

Po četrturni prekinitvi so se ministri povrnili k prvi točki dnevnega reda. Prvi je govoril Molotov, ki je predlagal, naj bi povabili Grotewohla in Adenauerja, naj prideta osebno ali pa naj pošljeta svoje predstavnike v Ženevo, kjer bi sodelovali pri proučevanju nemškega vprašanja. Molotov je poudaril, da je to tembolj važno, ker je ZSSR sicer vzpostavila neposredne odnose z obema Nemčijama, zahodne velesile pa jih imajo samo z Zahodno Nemčijo, «tako da se ne morejo v celoti seznaniti s stališčem obeh nemških držav.»

Molotov se je tudi zavzel za zbližanje med Vzhodno in Zahodno Nemčijo, ker je to neizbežno za pospešeno rešitev nemškega vprašanja.

Zahodne delegacije so zavrnile predlog, naj bi povabili vzhodnonemško delegacijo v Ženevo na sodelovanje pri razpravljanju o nemškem vprašanju. Zahtevale so, naj se k delu konference pripustijo samo predstavniki bonnske vlade. Ker ni bil dosežen sporazum, ne bo povabljen noben predstavnik Nemčije.

Nato je Molotov prikazal nov predlog o vprašanju evropske varnosti, ki se v določeni meri približuje predlogom zahodnih velesil. Vendar se sovjetski predlogi nanašajo na dve ločeni nemški državi, ne pa na združeno Nemčijo, kot predvideva zahodni načrt. Sovjetski predlog predvideva sklenitev varnostne pogodbe, ki bi jo sklenile štiri velesile, članice ZEZ, podpisnice varšavske pogodbe, obe Nemčiji, Danska in Jugoslavija. Sovjetski načrt pogodbe predvideva nadalje, da bi se podpisnice vzdržale vsakega napadalnega dejanja in da bi si obljubile vzajemno pomoč, če bi ena izmed njih postala žrtev napada, nadalje posvetovanja v primeru vojne grožnje in ustanovitev organizma, ki bi olajšal ta posvetovanja.

Nadalje je Molotov predložil osnutek načrta, ki predvideva podobno kot zahodni načrt področja, kjer bi bilo število oboroženih sil omejeno in nadzorovano. Meja med obema nadzorovanima področjema bi potekala navzdolž sedanje demarkacijske črte v Nemčiji. Obe nadzorovani področji bi obsegali ozemlje Vzhodne Nemčije ter vseh sosednih držav ali pa nekaterih med njimi, kakor bi bilo podrobneje sklenjeno. Na tem področju bi bila predvidena najvišja raven ameriških, sovjetskih, britanskih in francoskih čet, ki bi bile tam navzoče. Predvideno je tudi skupno nadzorstvo in preverjanje.

Molotov je nato še na kratko obrazložil ta načrt, nato pa je MacMillan podal prve pripombe. Priznal je, da izraža novi osnutek željo sovjetske vlade, da se v nekaterih točkah približa zahodnemu stališču, obenem pa je vprašal Molotova, ali dobro razume duha zahodnih predlogov, to je, da sta vprašanji nemške združitve in evropske varnosti tesno povezani in da je zato treba iskati najprej rešitev, ki bi rešila obe vprašanji hkrati, ne pa predlagati načrt, ki praktično samo krepi razdeljenost Nemčije.

Sovjetski zunanji minister je odgovoril, da bo na prihodnji seji poskušal z novimi predlogi približati možnost rešitve. Tu se je seja, ki je po zatrdilih uradnih predstavnikov potekala v prisrčnem in vljudnem ozračju in ob obojestranski želji po razumevanju, končala. Trajala je skoraj do 20. ure.

Zvečer je bil Dulles na večerji pri Molotovu. V njegovi rezidenci je ostal poldrugo uro. Kasneje je neki ameriški predstavnik izjavil, da se oba ministra v svojih razgovorih nista dotaknila nobenega političnega vprašanja. Pač pa sta med večerjo nazdravila uspehu konference.

Dulles bo jutri predpoldne ob 9. uri odpotoval z letalom v Madrid in se bo do večera vrnil v Ženevo. V Madrid potuje na vabilo generala Franca. Spremljali ga bodo Livingstone Merchant, Douglas McArthur in drugi člani ameriške delegacije.

Socialisti napredovali pri volitvah v Švici

BERN, 31. — Začasni pregled o izidu volitev, ki so bile v Švici v soboto in nedeljo, je sledeči: socialisti 53 mest (pridobili 4). Socialistična skupina je sedaj najmočnejša v zbornici. Radikali 50 (zgubili 1), konservativci-katoličani 47 (zgubili 1), stranka kmetov, meščanov in obrtnikov 22 (zgubili 1), neodvisni 10 (kakor do sedaj), liberalci (tako se nazivajo v Švici konservativni protestanti) 5 (kakor do sedaj), demokrati 4 (kakor do sedaj), delavska stranka (komunistična) 4 (kakor do sedaj), progresivna stranka nobenega mesta (do sedaj je imela 1), curiška evangelijska stranka 1 (kakor do sedaj).

Pregled kaže, da je položaj v glavnem ostal nespremenjen.

Po odpovedi Ben Arafe je gotov povratek Ben Jusefa na prestol

Bivši sultan, ki je včeraj prispel v Francijo, se bo danes razgovarjal s Pinayem - Ben Slimane ne prekinil posvetovanja spričo novega položaja

PARIZ, 31. — Maroški sultan Ben Jusef je danes skupno s svojo družino prispel z letalom na letališče v Nici. Uradno ga je sprejel ravnatelj kabineta zunanjega ministra Yrissou, ki se je dvajset minut razgovarjal z njim. Na letališču so Ben Jusefa pozdravile tudi razne maroške delegacije. Takoj ob prihodu je Ben Jusef izjavil, da je zelo prevzet zaradi sprejema, ki ga je deležen ter da je zelo zadovoljen zaradi svojega povratka v Francijo, kjer bo čakal na svoj bližnji povratek v Maroko. Takoj zatem je Ben Jusef sprejel delegacijo stranke Istiklal ter druge maroške predstavnike. Po tem razgovoru se je z avtomobilom odpeljal v Beavallon, kjer bo njegovo začasno bivališče.

Francoski zunanji minister Pinay bo jutri zjutraj odpotoval iz Ženeve v Pariz, kjer bo kmalu po 10. uri v zunanjem ministrstvu sprejel bivšega sultana Ben Jusefa. V Pariz so iz Rabata prišli tudi štirje člani maroškega kronskega sveta, ki so se nocoj razgovarjali s predsednikom Cotyjem in s predsednikom vlade Faurom. S predsednikom vlade se je danes razgovarjal tudi Ben Slimane, ki je bil pooblaščen za sestavo maroške vlade. Po razgovoru je novinarjem izjavil, da je predsedniku vlade izrekel zahvalo vseh Maročanov Franciji, ker je dovolila povratek Ben Jusefa v Francijo, in da se namerava sestati z Ben Jusefom, da mu izroči pozdrav maroškega ljudstva. Ben Slimane je v zvezi s svojimi posvetovanji dejal, da so ta odvisna od položaja v Maroku po povratku Ben Jusefa v Francijo.

Ben Arafa, ki so ga francoske oblasti postavile na maroški prestol po nasilni odstavitvi Ben Jusefa, je namreč medtem sporočil, da se odreka prestolu v korist Ben Jusefa.

Takoj po objavi tega pisma je pariška vlada objavila izjavo, v kateri zatrjuje, da je «vedno bila mnenja, da je dinastijsko vprašanje strogo notranje maroško vprašanje». Zato «z zadovoljstvom sprejema na znanje možnost, da se Maroku zagotovi miren in reden razvoj v obnovljenem okviru stalnega sodelovanja s Francijo».

Pozitivno in konstruktivno delo v 40 dneh zasedanja skupščine OZN

Dosedanje delo je potekalo v glavnem v duhu sporazumnega reševanja spornih vprašanj - Dve važni vprašanji, ki sta razorožitev in sprejemanje novih članov, pa čakata na čas po ženevski konferenci

NEW YORK, 31. — V prvih štiridesetih dneh zasedanja glavne skupščine OZN so opravili precej dela, glavni vprašanji: razorožitev in sprejem novih članov, pa bo treba šele urediti. V prvi polovici zasedanja je bilo vzdušje pomirljivo in konstruktivno, kakršnega ni bilo na prejšnjih zasedanjih. Deseto zasedanje je sklenilo, da bo položilo temelje sporazumnega obravnavanja spornih vprašanj. V tem smislu je prvi del zasedanja izpolnil nade svetovne javnosti.

Deseto zasedanje je proučilo doslej celo vrsto vprašanj, med njimi vprašanje mirnodobne uporabe atomske energije, gospodarskega razvoja nerazvitih dežel, položaja na področjih pod skrbništvom itd. Med temi vprašanji je bilo najpomembnejše vprašanje mirnodobne uporabe atomske energije. To vprašanje je važno zato, ker gre za načela, na katerih bo slonelo mednarodno sodelovanje na področju jedrske energije v prihodnjih desetletjih, in ker so bila v političnem odboru, ko je začel obravnavati to vprašanje, mnenja tako različna in deljena, da bi bilo na vsakem prejšnjem zasedanju iluzorno, če bi jih samo poskusili zbližati. Na desetem zasedanju pa ni bilo tako. Tudi na podlagi štirih malone povsem nasprotujočih si resolucij, je odbor sestavil skupno, za katero so glasovali delegati Vzhoda in Zahoda. Doseženo je bilo soglasje in to je bil glavni cilj dvajset dni trajajočega dela odbora.

V istem duhu je gospodarsko-finančni odbor proučeval svoje zadeve — gospodarski razvoj nerazvitih dežel, ustanovitev posebnega sklada Združenih narodov za gospodarski razvoj teh dežel, delo tehnične pomoči in upostavitev finančne ustanove za spodbujanje proizvodnje. Brez slehernih pomembnejših razlik v gledišćih je velika večina delegacij poudarila, da je ustanovitev posebnega sklada Združenih narodov bistvena za pospeševanje gospodarskega razvoja nerazvitih dežel. V duhu splošnega soglasja so ugotovili pomembni napredek tudi v delu tehnične pomoči, ki stopa v prihodnje leto z ugodnejšim finančnim položajem. Ugodno so ocenili tudi upostavitev mednarodne finančne ustanove, čeprav mnoge delegacije menijo, da se bodo morale njene funkcije znatno spremeniti. Nezaupanje, ki je prevladovalo na prejšnjih zasedanjih, se polagoma umika medsebojnemu zaupanju, kar je najbolje videti tudi po tem, da glasujejo delegacije tudi za predloge, s katerimi se ne strinjajo. Njihovo glasovanje sloni na prepričanju, da bo na prihodnjem zasedanju mogoče doseči tisto, česar niso mogli doseči na sedanjem.

V minulem tednu zasedanja je bilo zlasti važno vprašanje razorožitve. Sovjetska delegacija je dvakrat sprožila akcijo, da bi začeli proučevati vprašanje razorožitve takoj in brez pričakovanja sadov ženevskega sestanka zunanjih ministrov. Obakrat so zahodni predstavniki nastopili proti sovjetskemu predlogu, češ da mora o vprašanju razorožitve spregovoriti Ženeva. Čeprav je to vprašanje nujne in načelne narave in čeprav so trčila v njem skupaj povsem različna gledišča, so bile razprave zmerne in z glasovanjem so naposled sklenili, da bodo vprašanje proučili po ženevskem sestanku.

Do konca desetega zasedanja bodo morali razen razorožitve in sprejema novih članov obravnavati še več kočljivih vprašanj, ki bi utegnila skaliti sedanje vzdušje. Gre predvsem za vprašanje Alžira, zaradi katerega je francoska delegacija pred mesecem dni zapustila zasedanje. Posebni politični odbor je pravkar začel obravnavati vprašanje rasnega razlikovanja v Južnoafriški uniji, zato je delegat te dežele zapustil odbor z izjavo da med obravnavanjem tega vprašanja ne želi prisostvovati sejam, ker gre za notranje vprašanje Južnoafriške unije. Tretje kočljivo vprašanje je izvolitev še enega člana Varnostnega sveta. Na tem vprašanju sta se sporekli Amerika in Evropa in spor je ostal tudi po dvanajstih tajnih glasovanjih neporavnan. Splošna želja po kompromisni ureditvi k temu vprašanju ni prišla do veljave. Večina političnih opazovalcev pa je prepričana, da so to pojavi, ki imajo svoje korenine še v hladni vojni, vtem ko sta splošni ton in značaj zasedanja nedvomno pozitivna in konstruktivna.

Kitajska in OZN

LONDON, 31. — Britanski državni minister v zunanjem ministrstvu Nutting je izjavil, da Velika Britanija priznava, da bi bilo treba vprašanje kitajskega predstavništva v OZN rešiti, preden se uvedejo redni odnosi na Daljnem vzhodu. Dodal pa je, da po mnenju britanske vlade ni sedaj umestno, da bi Združeni narodi to zadevo obravnavali na prihodnjem zasedanju. Ko je odgovarjal bivšemu laburističnemu zunanjemu ministru Morrisonu v spodnji zbornici, je Nutting izjavil, da se strinja, da je treba prej ali slej to zadevo načeti, da pa po mnenju britanske vlade in večine od 42 držav OZN ni sedaj trenutek, da bi odločali o tem.

Morrison je med današnjo debato v spodnji zbornici tudi obtožil vlado, da je namenoma varala britanske volivce s svojim proračunom, ki ga je predložila aprila letos, t.j. en mesec pred splošnimi volitvami. Morrison je dodal, da je vlada tedaj vedela, da se britanski gospodarski položaj slabša, vendar pa je znižala dohodninski davek in dovolila druge ugodnosti. «Sedaj, ko je prišla jesen, je dejal Morrison, je bila vlada prisiljena pripraviti izreden proračun, ki je povzročil zvišanje splošnega dohodninskega davka in raztegnitev davka na celo vrsto blaga in prišlo bo tudi do zvišanja najemnin.

Finančni minister Butler je v odgovoru izjavil, da se bo pozneje videlo, da je izredni proračun pravilen potreben ukrep proti inflaciji.

Britanski delegat v Varnostnem svetu pa je poslal danes temu svetu pismo, v katerem zatrjuje, da so britanske čete zasedle oazo Buraimi, «da zaščitijo koristi sultanov iz Abu Dhabi in Muskata».

Jugoslovansko-sovjetsko gospodarsko sodelovanje

BEOGRAD, 31. — Jugopress sporoča, da se bo te dni sestala v Beogradu jugoslovansko-sovjetska mešana komisija, ki bo proučila dosedanji razvoj medsebojne blagovne izmenjave. Naloga komisije, ki je bila ustanovljena s sporazumom, ki je bil podpisan 5. januarja letos v Moskvi, je skrb za izvrševanje trgovinskega in plačilnega sporazuma in pobuda za ukrepe za odstranitev morebitnih težav.

Segni pojasnjuje stališče vlade o «notranji pomiritvi» in «odprtju z levice»

Po besedah predsednika vlade „ni dopustno delati zmedo" med mednarodno in notranjo pomiritvijo - Podpora posameznih strank vladi je izključno njihova stvar - Togliattijev članek o stališču poslancev KPI in PSI

(Od našega dopisnika)

RIM, 31. — Predsednik vlade Segni je govoril v nedeljo v Sassariju. Obravnaval je zunanjepolitična in notranjepolitična vprašanja, pri čemer so bila zlasti zanimiva njegova izvajanja v zvezi z nekaterimi novimi dogodki v parlamentu, ko je opozicija dvakrat ali trikrat na docela nepričakovan način in v tej ali oni obliki podprla vlado.

Glavna tema govora je bila «pomiritev», pri čemer so predvsem pomembne Segnijeve besede o «notranji pomiritvi» in o njenih mejah. Zanimive so te izjave tudi zato, ker je v njih Segni prvič, odkar je predsednik vlade, zavzel svoje stališče do tega vprašanja.

Najprej se je predsednik vlade dotaknil zunanje politike in izrazil upanje, da bo v Ženevi mogoče doseči pozitivne rezultate. Nadaljeval, da je «pravilno nadaljevati brez negotovosti po poti atlantske solidarnosti», kajti «v mednarodnem položaju se oblaki še niso razpršili in zato je potrebna budnost». Dodal je, da se prav zaradi tega kaže evropsko združevanje vedno bolj kot «pomemben, morda celo odločilen činitelj».

Z izjavo, da je mir med narodi najvišji cilj, ki ga je mogoče želeti, da pa «dosege tega cilja ni dopustno ovirati z ustvarjanjem zmede v pojmih med mednarodno pomiritvijo in med notranjimi odnosi med raznimi političnimi strujami», je Segni prešel k temi «notranje pomiritve», ki je ena izmed glavnih gesel leve opozicije.

Segni je nato omenil kontinuiteto med demokristjanskimi vladami glede «aktivne obrambe demokracije in ustavnih svoboščin». Ob tem programu so se združile stranke vladne večine, ki je «bistveno važna za utrditev, poglobitev in obrambo demokracije v Italiji». Nato je Segni prešel k osrednjem vprašanju, ki je povročilo polemiko in hudo krizo med demokristjani. Če se tudi druge politične sile, je dejal, ob posameznih vprašanjih v parlamentarnih glasovanjih pridružijo vladni večini — čeprav ta pridružitev vladni večini ni potrebna — potem je to stvar, ki zanima samo druge politične sile, ne pa večine. Moti se, je dodal Segni, kdor misli, da se lahko ob takih dogodkih nakazuje rezervna večina. Predvsem pa ta pridružitev ne pomeni, da demokristjani in ostale stranke vladne sredine zapuščajo svoja načela ali da glede njih pridejo do kompromisov s totalitarnimi ideologijami, je poudaril ministrski predsednik, ko je dodal, da je svobodo in demokracijo najlaže braniti s stalnim in enakopravnim izvajanjem zakonov, zlasti pa ustave.

Pri tem je Segni izrazil željo, da bi bilo ustavno sodišče čimprej ustanovljeno, in obljubil, da namerava vlada izvesti tudi ostala ustavna določila.

Ministrski predsednik se je dotaknil tudi raznih drugih vprašanj, tako vprašanja plač državnih nameščencev, finančnega položaja, novih davkov itd.

V Milanu pa je govoril Nenni, ki je dejal, da je «odprtje na levo» pravzaprav samo stvar dobre volje «v iskanju pravilnih rešitev za vprašanja mednarodne in notranje politike». Obenem pa je Nenni govoril o procesu razkrajanja vladne večine.

«Odprtja z levice», kot so duhovito začeli imenovati nenadno podporo socialistične in komunistične opozicije vladi, se je lotil tudi Togliatti v uvodnem članku v «Unità». Togliatti namiguje, da je demokristjanska desnica skupno z ostalimi desničarskimi silami poskušala ob nekaterih parlamentarnih glasovanjih vreči vlado, da se ne bi mogla lotiti izvrševanja svojega programa, ki predvideva vrsto važnih zakonskih ukrepov, katerih izglasovanje se je doslej desnici posrečilo zavleči. Med ta vprašanja spadajo tekoča goriva, zemljiške pogodbe, IRI itd. Po Togliattijevi trditvi so poslanci KPI in PSI s podporo vladi v nekaterih kritičnih trenutkih preprečili uresničenje teh spletk; obe stranki sta še nadalje pripravljeni podpirati vlado vsakikrat, ko se bo zavzela za primerne rešitve aktualnih vprašanj.

Istega vprašanja se je dotaknil tudi Fanfani, ko je govoril o «nezaprošenih glasovih». V govoru v pokrajini Grosseto je Fanfani dokaj ostro dejal: «Na te glasove gledamo brez hvaležnosti in odločeni smo, da jih ne bomo plačali».

V Rimu so z zanimanjem opazili tudi vest, da je podtajnik DC Rumor sprejel tržaškega pokrajinskega demokristjanskega sekretarja prof. Romana, ki mu je govoril o položaju v Trstu. Kot kaže, je bilo na dnevnem redu predvsem vprašanje krize v tržaški trgovinski zbornici ki zadeva odnose med liberalci in ostalimi strankami vladne koalicije in se je že zaradi tega preneslo na povsem politično področje, ne le v Trstu, temveč tudi v Rimu, saj je končno vanj posegel tudi sam sekretar PLI Malagodi. Zdi se, da je Malagodi prav o tem nedavno govoril s predsednikom vlade Segnijem.

A. P.

V Angliji zaključena zadeva Margaret-Townsend

LONDON, 31. — Zadeva Margaret-Townsend, ki je že leta, zlasti pa zadnje mesece razburjala vso britansko javnost ter vse politične in cerkvene kroge v vsem Commonwealthu, se je danes zaključila z vsuitvijo volje cerkve in vseh tistih političnih in vladajočih krogov, ki se še krčevito oprijemljejo preživelih nazadnjaških zakonov, kakršne v Angliji še vedno izsledimo na vseh mogočih področjih.

Kraljičina sestra Margaret je danes namreč sporočila, da se ne bo poročila s polk. Townsendom, čeprav se zaveda, da bi se lahko civilno poročila, če bi se odpovedala svojim pravicam do nasledstva. Toda dodaja, da so pri njeni odločitvi prevladali cerkveni predpisi, ki prepovedujejo poroko s človekom, ki je civilno ločen, ker cerkev ne priznava ločitve zakona.

Ves čas kampanje, ki se je te mesece vodila v časopisju, so se pogostoma pojavili zelo močni in odločni glasovi v prid ločitve cerkve od države.

«Daily Express» piše danes, da bi bilo nujno ločiti cerkev od države in poudarja paradoks, ki je v tem, da je kraljica zaščitnica zakona, ki dovoljuje in priznava razporoko, medtem ko kot poglavarka cerkve in zaščitnica vere ne sme odobravati razporoke. Drugo protislovje je v tem, pravi list, da predsednik vlade Eden mora tudi imenovati škofe anglikanske cerkve, čeprav je tudi on razporočen. List pravi, da je do teh paradoksov prišlo zaradi stanja, ki ga je ustvaril Henrik VIII. sebi v prid, in zaključuje, da je nujno potrebno ločiti cerkev od države.

Znano je, da je kralj Henrik VIII. najprej branil rimskokatoliško cerkev proti Lutru, a je pozneje izvedel cerkveno reformo. Ker se je zaljubil v dvorjanko Ano Boleno, je zahteval od papeža razveljavitev njegove poroke s Katarino Aragonsko. Ker papež na to ni pristal, je kralj dosegel, da so razporoko izrekli doktorji prava angleških univerz in parlament, ki je izdal zakon, na podlagi katerega je kralj postal takoj za bogom prvi zaščitnik ter edini in vrhovni poglavar cerkve in klera (leta 1531).

Škof Peter Čule pogojno izpuščen

BEOGRAD 31. — Jugopress poroča, da je bil mostarski škof dr. Petar Čule pogojno izpuščen iz zapora. Škof Čule je bil leta 1948 obsojen na 11 let in pol strogega zapora zaradi sovražnega delovanja in kolaboracionizma med vojno.

Splošna stavka v Argentini

BUENOS AIRES, 31. — Argentinska splošna zveza dela je nocoj proglasila splošno stavko, ki se bo začela jutri opolnoči in ki bo trajala nedoločen čas.

Tajniki raznih sindikatov, ki so včlanjeni v splošni zvezi, so se zbrali na zborovanju in so sklenili proglasiti splošno stavko. «Nobena vladna oblast ni držala dane besede in ni spoštovala nobenega dogovora, ki ga je sklenila», pravi izjava, ki so jo objavili po zborovanju. Izjava dodaja, da bo stavka prekinjena šele po občnem zboru sindikatov, na katerem bo glavni tajnik določil, kako naj se sindikati ravnajo v bodoče.

29 pod ničlo na Švedskem

V Avstriji je v letošnji drugi polovici leta prvikrat temperatura padla pod ničlo. V več krajih so bile tri stopinje pod ničlo, na Dunaju pet.

Na Švedskem je že deset dni hud mraz, toda danes je zavladala prava zima, kakršne ne pomnijo od leta 1941. V pokrajini Norrland je toplomer preteklo noč kazal 29 stopinj pod ničlo.

V Španiji so ob južni obali v soboto in nedeljo divjala huda neurja.

Na letošnjem zasedanju OZN je prevladal ženevski duh

Izjave drž. tajnika Koča Popoviča dopisniku atenskega lista o OZN, o koeksistenci, o Cipru in o balkanskem sodelovanju

ATENE, 31. — Državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popovič je v posebnem intervjuju dopisniku grškega lista «Atenaiki» pred odhodom iz New Yorka poudaril, da je na letošnjem zasedanju glavne skupščine OZN prišel do izraza ženevski duh. To je tudi razumljivo, je izjavil Popovič, kajti gre za objektivne težnje, za tendence, usmerjene k popuščanju, ki so se izkazale že pred ženevsko konferenco in ki se nadaljujejo tudi zdaj.

Med te tendence spada gotovo želja narodov po ohranitvi in utrditvi miru. Ženevski duh je ena izmed najpozitivnejših manifestacij postopnega uresničevanja načela miroljubne koeksistence, je izjavil Popovič. V zvezi z vprašanjem koeksistenci in nevtralizmu, ter poudaril, da ta pojma nista istovetna. Razume se, je dejal Popovič, da s tem mislim na stvarnost, ki jo ta dva termina predstavljata, ne pa na propagandne parole. Prvič so za koeksistenco tudi države, ki ne zastopajo «nevtralistične» politike, drugič pa koeksistenca ne pomeni nezainteresiranja oziroma pasivnost pred morebitnim napadom. Nasprotno, eden izmed najpomembnejših njenih ciljev je, da se vzpostavijo takšni odnosi, da se prepreči možnost napada.

Vprašanje kolonializma po besedah Koče Popoviča vedno bolj važno, čeprav še nikrat ni prevladovalo na zasedanju OZN. Kolonialni odnosi je dejal Popovič, so vse manj vzdržljivi. Zavest o tem vedno bolj širi in razvija. Priznanje tega pomaga zmanjšati vojne nevarnosti k temu zgodovinskemu razvoju.

Kar se tiče Cipra, je nadaljeval Popovič, smo zavzeli jasno stališče. Toda tu je treba razlikovati, da imamo na eni strani nezadržni življenjski razvoj, na drugi strani pa realnost določenih pozicij in interesov. Zato se v iskanju dogovora postavlja konkretno politično vprašanje, kako naj se, upoštevajoč ta razvoj in to politično realnost, doseže maksimalni rezultati. Popovič je dodal, da se v določenih primerih z moralnimi priporočili lahko doseže več kot pa s formalno neizvedljivo obsodbo.

Državni tajnik za zunanje zadeve je nadalje izjavil, da smatra, da spor med Grčijo, Turčijo in Anglijo o Cipru ne bo ogrozil miru, in da je prepričan, da bodo zainteresirane vlade našle začasni kompromis, ki bo izboljšal možnost kasnejšo, boljšo in pravično rešitev. Jugoslavija je zainteresirana, da se prijateljstvo med Grčijo in Turčijo ohrani, in bo delovala v tej smeri.

V zvezi z glasovi o slabitvi balkanske zveze je Popovič priznal, da so nastale neke težave, in izrazil upanje, da bodo uspešno premagane. Mišljenje Jugoslavije pa je, da je nerealno graditi trajno vsestransko sodelovanje samo na vojaških sporazumih. Takšna enostranska usmeritev zmanjšuje možnost nujne prilagoditve razvoju mednarodnega položaja.

Na vprašanje, ali so točni glasovi o sklenitvi posebne zveze med Grčijo in Jugoslavijo, je Koča Popovič indirektno te glasove zanikal z besedami: «Izvrstni odnosi in sporazumevanje med Grčijo in Jugoslavijo bi morali po našem mišljenju biti činitelj, ki naj olajša premagovanje sedanjih težav v trojnem sodelovanju».

BEOGRAD, 31. — Iz parlamentarnih krogov javljajo, da bosta na zasedanju zvezne skupščine, ki se bo začela 10. novembra, govorila podpredsednik zveznega izvršnega odbora Svetozar Vukmanovič in državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popovič. Vukmanovič bo na skupni seji obeh svetov podal poročilo o načelih jugoslovanske gospodarske politike, državni tajnik za zunanje zadeve pa bo poročal o najnovejših mednarodnih dogodkih posebno glede na tista zunanjepolitična vprašanja, ki najbolj zanimajo Jugoslavijo.

Francoska skupščina nadaljuje debato o volilni reformi

Do sedaj je zavrnila celo vrsto načrtov za spremembo sedanjega volilnega sistema

PARIZ, 31. — Že od nedelje popoldne teče v francoski skupščini debata, na kateri morajo poslanci odločiti: 1. dan prihodnjih splošnih volitev, 2. volilni sistem, na podlagi katerega naj se te volitve izvedejo. Kakor je znano, je vlada predlagala, naj bodo volitve decembra, in je pri tem poudarila, da bodo v letu 1956 potrebne številne reforme in pobude v Francoski uniji in na mednarodnem področju, kar bi utegnilo preprečiti priprave splošnih volitev, če bi te bile šele v prihodnjem letu. Verjetno bo skupščina sprejela predlog za predčasne volitve, toda večina zahteva istočasno tudi spremembo sedanjega volilnega sistema.

Danes se je debata v skupščini nadaljevala. Med prekinitvijo pa je imela vlada sejo, da prouči dosedanji potek debate. Po seji je notranji minister Bourges-Maunoury izjavil, da je vlada naklonjena «takemu volilnemu sistemu, ki naj bi jasno izrazil mnenje večine in parlamentarnih skupin». Izjavil je tudi, da vlada ni za to, da bi volitve v Franciji in Alžiru bile istočasno, češ da v Alžiru niso še dozoreli pogoji za volitve. Dodal je tudi, da vlada do sedaj čaka in si pridržuje pravico izraziti svoje mnenje proti koncu debate, da predlaga kompromisno rešitev.

Državni svet socialistične stranke se je danes na svojem zborovanju izrekel za volilni sistem po okrožjih.

Na popoldanski seji je skupščina s 329 glasovi proti 284 zavrnila predlog radikalnega poslanca Huguesa, naj se uvede sistem, na podlagi katerega bi volitve bile po departmajih za liste posameznih strank. Neodvisni poslanec Mocher pa je predlagal, naj bi skupščina izglasovala zakon, ki določa, da noben član sedanje skupščine ne bi mogel biti zopet izvoljen v prihodnjo skupščino. Razumljivo je, da je skupščina z ogromno večino ta predlog zavrnila.

Zatem je bil zavrnjen predlog socialnega republikanca Bronnea, na podlagi katerega naj bi uvedli volitve po večinskem sistemu za več kandidatov s ponovitvijo glasovanja v okviru departmajev.

Prav tako je bil zavrnjen predlog, ki ga je stavil neodvisni poslanec Denais, naj bi volivci izbrali svojega kandidata v okviru departmaja, razdeljenega na sekcije. 395 poslancev je glasovalo proti temu predlogu, 125 pa zanj.

Takoj zatem je bil zavrnjen četrti predlog, ki ga je stavil golist Boisde, in nato še predlog golista Barrachina. Zadnji določa glasovanje po večiskem sistemu na podlagi list s ponovitvijo glasovanja in s povezavo list (Panachage) ter s preferenčnim glasom. Ker komisija za splošne volitve ni o tem načrtu še razpravljala, je bila seja prekinjena in medtem se je sestala tudi vlada na posvetovanje.

Napetost na Srednjem vzhodu v središču pozornosti v Ženevi

Moše Šaret se je včeraj razgovarjal z Molotovom - Egiptovski zunanji minister se ni ustavil v Ženevi - Konferenca sovjetskih diplomatskih predstavnikov v državah Srednjega vzhoda - Prijateljska pogodba med SZ in Jemenom

ŽENEVA, 31. — Položaj na Srednjem vzhodu je v središču pozornosti v krogih ženevske konference. Izraelski ministrski predsednik in zunanji minister Moše Šaret je izkoristil priložnost navzočnosti štirih zunanjih ministrov ter je prišel v Ženevo, kjer se je doslej že razgovarjal s tremi zahodnimi ministri, nocoj pa se je razgovarjal z Molotovom. Molotovu je Šaret izjavil, da «dobavljanje češkoslovaškega orožja Egiptu lahko sproži požar na Srednjem vzhodu». Moše Šaret je tudi dejal, da so dobave tega orožja Egiptu «v nasprotju z ženevskim duhom», ter je pozval Molotova, naj «z vsemi sredstvi, ki jih ima na razpolago», skuša preprečiti nadaljnji dotok orožja arabskim državam.

Po novem razgovoru z britanskim zunanjim ministrom MacMillanom pa bo Moše Šaret jutri odpotoval v Tel Aviv, da poroča v parlamentu o svojih razgovorih. Že včeraj je britanski zunanji minister MacMillan neuradno protestiral pri sovjetskem zunanjem ministru proti pošiljkam orožja državam Srednjega vzhoda.

Danes zjutraj pa so trije zahodni zunanji ministri imeli skupen sestanek, da si izmenjajo misli in vtise v zvezi z razgovori, ki so jih ločeno imeli z Molotovom. Po poročilih agencij so trije ministri baje pri teh razgovorih ugotovili, da je tudi Sovjetska zveza pokazala željo, da se prepreči povečanje napetosti na Srednjem vzhodu, in zdi se, da je Molotov zagotovil Dullesu, da bo skrbno proučil zadevo o dobavah češkoslovaškega orožja Egiptu.

Egiptovski zunanji minister Favzi, ki se je ob povratku iz New Yorka ustavil v Curihu, pa je danes odpotoval v Kairo, potem ko je imel več razgovorov z egiptovskimi diplomatskimi predstavniki v Evropi. Prvotno so napovedovali, da se bo Favzi razgovarjal z Molotovom in morda tudi z zahodnimi zunanjimi ministri, že ob svojem prihodu v Curih pa je sporočil, da ne bo šel v Ženevo in je novinarjem izjavil, da Egipt «ne bo spremenil svoje politike suverene države, naj se glede položaja na Srednjem vzhodu zgodi kar koli». «Orožje lahko kupujemo, kjer hočemo, je izjavil Favzi. Izrael ga je kupoval kjer koli je želel, celo od vzhodnih dežel, in nikoli ni to dvignilo prahu. Mi imamo samo miroljubne namene, to pa se nanaša tudi na Izrael.» Pred odhodom iz Švice je Favzi dal navodila egiptovskemu ministru v Bernu, naj odpotuje v Ženevo, da tam od blizu sledi delu konference in da stopi v stik s komur koli se mu bo zdelo potrebno.

Ameriški poslanik Byroade, ki se je vrnil iz Ženeve v Kairo, je izjavil, da bo poročal egiptovskim oblastem o svojih razgovorih v Parizu in Ženevi z Dullesom in drugimi ameriškimi funkcionarji. Dejal je, da je položaj na Srednjem vzhodu z vseh vidikov resen, in da se trije zahodni ministri strinjajo, da je treba nekaj ukreniti v zvezi z obmejnimi incidenti. Tudi sovjetski diplomatski predstavniki v arabskih državah, Turčiji in Iranu, se bodo v kratkem sestali v Kairu, da proučijo položaj na Srednjem vzhodu. Konferenci bo predsedoval sovjetski poslanik v Kairu Solod.

V političnih krogih v Kairu izjavljajo, da pismo generala Burnsa, s katerim poziva Izrael in Egipt, naj opustita napadalne akcije in represalije, pomeni «poizkus, da se krije zadnji napad Izraela in da se zavaruje ta država proti pravici egiptovskih sil, da odgovorijo na vsak napad». V teh krogih so zelo presenečeni, ker se general Burns sklicuje na demilitarizirano področje Auia. Isti krogi zatrjujejo, da general Burns «ve, da ima Izrael še vedno oborožene oddelke na tem področju in da je to kršitev sporazuma o premirju».

Sovjetska zveza pa je danes po svojem predstavniku v Kairu podpisala pogodbo o prijateljstvu z Jemenom. Pogodba določa kulturne in gospodarske stike in ohranitev prijateljskih odnosov med obema državama. Obe državi sta že leta 1929 podpisali prijateljsko pogodbo, ki je potekla leta 1939. Po današnjem podpisu pogodbe je jemenski minister v Kairu izjavil, da je «Sovjetska zveza eden najtesnejših prijateljev Jemena».

V zvezi s sporom med Saudovo Arabijo in Veliko Britanijo pa je danes poslaništvo Saudove Arabije v Parizu sporočilo, da vlada te države ne priznava nobene petrolejske koncesije na oazi Buraimi brez njenega pristanka.

«Vlada Saudove Arabije, pravi poročilo, odklanja vsako odgovornost za vse, kar bi se lahko zgodilo imetju ali ljudem, ki imajo te koncesije.»

V debato je posegel tudi predsednik vlade Eden in zbornica je nato zavrnila laburistično resolucijo, ki graja vlado, s 329 glasovi proti 261.

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan je bil leta 1813 rojen črnogorski pesnik Peter Njegoš.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, TOREK 1. novembra
Vsi sveti, Ljubomir
Sonce vzide ob 6.43 in zatone ob 16.54. Dolžina dneva 10.11. Luna vzide ob 17.33 in zatone ob 8.12
Jutri, SREDA 2. novembra
Vseh mrtvih dan, Zdanila

Počastimo spomin padlih

ZVEZA BIVSIH PARTIZANOV
bo tudi letos položila vence k spomeniku žrtvam, ki so padle v zloglasni Rižarni.

SPOMINSKA SVEČANOST BO

danes ob 9.30 uri v Rižarni

Množična počastitev spomina padlih borcev bo tudi po vseh vaseh tržaške okolice. Danes popoldne bo polaganje vencev in cvetja na partizanske grobove in spomenike v

NABREŽINI, na PROSEKU, KONTOVELU, v KRIŽU, BAZOVICI, TREBČAH, na OPČINAH, v BARKOVLJAH, LONJERJU - KATINARI, SALEŽU, BOLJUNCU, DOMJU, DOLINI, RICMANJIH itd.

Pri spominskih svečanostih bodo peli žalostinke domači pevski zbori. Zbor prosvetnega društva «Slavko Škamperle» se bo udeležil proslave na pokopališču pri Sv. Ani.

Do dokončne ureditve slovenske šole naj šolniki ohranijo svoj dosedanji položaj

Pismo Slov. gospodarsko-kulturne zveze vladnemu generalnemu komisarju v obrambo slovenskih učiteljev in profesorjev ter slovenske šole sploh

Slovenska gospodarsko-kulturna zveza je naslovila vladnemu generalnemu komisarju dr. Palamari pismo, ki obravnava vprašanje pomaknitve ekonomsko izenačenih slovenskih šolnikov z več kot dvajset let službe na položaje suplentov-začetnikov. Pismo, ki je bilo včeraj odposlano vladnemu komisarju, pravi:

V zvezi z Vašim sporočilom (št. 11/30 — 1157/55 Gab. od 11. oktobra 1955), naznanjenim prizadetim po šolskem skrbništvu dne 17., 18. in 19. t.m., s katerim se na mah bistveno in na slabše spremeni dosedanji položaj vrste profesorjev in učiteljev na slovenskih šolah tega ozemlja v ekonomskem in s tem tudi v socialnem in moralnem pogledu, želi navesti naša Zveza nekatere momente v obrambo slovenske šole in slovenskih šolnikov.

Slovenska šola v širšem pomenu besede je sestavni del slovenske prosvete in kulture. Zato smatra podpisana Zveza za svojo dolžnost, da dvigne svoj glas v obrambo njenih pravic kadarkoli sodi, da so ogrožene.

Ukrep, s katerim so bili potisnjeni med začetnike že itak redki slovenski profesorji in učitelji, nameščeni na slovenskih šolah na Tržaškem ozemlju s položajem in pravicami, ki so jih označevali kot stalne, pomeni poleg socialne krivice neposredno prizadetim tudi ogrožanje slovenske šole in s tem kršitev londonske spomenice in njenega Posebnega statuta.

Londonska spomenica izraža napor obeh vlad, italijanske in jugoslovanske, da pride do pomiritve obeh tu živečih narodnosti, da se ob spoštovanju človečanskih in narodnostnih pravic slovenske etnične skupine in njenih pripadnikov ustvari v interesu miru sožitje, vsestranski razvoj in napredek obeh narodnosti.

Zato je — ob nameri, da se zagotovijo človeške pravice in osnovne svoboščine prebivalcev tega ozemlja — med drugim v členu 4. Posebnega statuta zajamčen etnični značaj in neoviran kulturni razvoj Slovencev pod italijansko upravo na Tržaškem. V ta namen je bilo pod točko c) člena 4 uzakonjeno, da bodo «te šole» (to se pravi slovenski otroški vrtci, osnovne in srednje šole) «uživale enakost v ravnanju z ostalimi šolami iste vrste na področju, ki je pod upravo Italije ... glede števila in položaja učnega osebja».

Iz argumentacije in navedbe dejstev, ki sta jih imeli priliko izročiti obe organizaciji slovenskih šolnikov, Vam, gospod komisar, 17. t.m. v obrambo njunih prizadetih članov, je jasno razvidno, da je vrsta osnovno in srednješolskih učiteljev pridobila ali pa celo nadaljevala že prej pridobljeni položaj stalnosti od svoje namestitve leta 1945 dalje na Tržaškem ozemlju.

Beseda «šola», ki je o njej govora v Posebnem statutu, ne more biti in tudi v resnici ni pojmovana drugače nego organsko in celovito. To se pravi, da je s to besedo mišljena vzgojna ustanova kot taka, toda tudi njene zgradbe, njena učila in končno tudi njene učne moči in ostalo osebje. In zato, ko «te šole uživajo enakost v ravnanju z ostalimi šolami iste vrste na področju» (čl. 4 točka c) Posebnega statuta), morajo uživati tako enakost tudi na njej nastavljeni profesorji in učitelji. Ta enakost mora biti še v tem, da ima slovenska šola stalne učne moči, kajti čudna bi bila šolska ustanova, ki bi jih po tolikih letih svojega obstoja ne imela.

In te je imela ravno in predvsem v tistih nameščencih, ki jim je bil sedaj nepričakovano odvzet položaj stalnosti.

Poleg tega določa zadnji odstavek črke c) že večkrat omenjenega 4. člena Posebnega statuta, da bodo «italijanske oblasti takoj izdale zakonske predpise, ki so potrebni za ureditev stalne organizacije teh šol v skladu s prednjimi določbami».

Iz tega izhaja, da bi morali doslej «ekonomsko» stalno nameščeni profesorji in učitelji v najslabšem primeru ohraniti dosedanji položaj do dokončne ureditve slovenske šole in se ne bi smeli nasprotno pomakniti med začetnike.

Najmanj v tem smislu se mora tedaj rešiti položaj prizadetih profesorjev in učiteljev slovenskih šol na Tržaškem in obenem izdati brez odlašanja zakon o ureditvi stalne organizacije naše šole, v kateri morajo doslej ekonomsko stalno nameščene učne moči biti vključene v položaj stalnosti tudi v pogledu namestitve z odgovarjajočimi pravicami.

Iz strahu, da bi ga odkrili simuliral roparski napad

V noči od sobote na nedeljo je pritekel na komisariat javne varnosti pri Sv. Soboti 49-letni Giovanni Mazzaroli iz Ul. Domus civica 13 ter izjavil, da ga je malo prej na vogalu Salite Zugnano s Staro istrsko cesto napadel neznanec, ki mu je po vsej verjetnosti hotel ukrasti denarnico in denar, ki ga je dobil za plačo. Mazzaroli, ki je imel rano na ustnici zaradi česar so ga morali odpeljati v bolnišnico, kjer so ga pridržali s prognozo okrevanja v 10 dneh na II. kirurškem oddelku, je nadalje izjavil, da se je neznanca, ki ga je medtem vrgel do tla, branil z vsemi silami in s tem rešil listnico. Neznanec, ki je uvidel, da se mu je lopovski napad izjalovil, ga je udaril verjetno s kamnom po ustnici in nato zbežal v temo.

Tako je izjavil Mazzaroli in policija je seveda takoj uvedla preiskavo, še posebno ker je bilo moževo pripovedovanje prepričljivo. Toda že takoj v začetku so preiskovalni organi ugotovili, da je mož zašel v protislovja.

Mazzarolija so ponovno zaslišali in tako je prišlo na dan, da ni imel možakar nič pri sebi, kaj šele kako plačo ali podobno. Policija pa je izvedela še neko podrobnost, ki je popolnoma osvetlila zadevo. V nedeljo zjutraj se je namreč oglasil na karabinjerski postaji v Škednju Antonio Battigelli od Sv. M. M. Sp. in povedal, da je prejšnjo noč zalotil na dvorišču hiše nekega neznanca, ki je skušal ukrasti 7 zajcev, katere je že ubil. Ko je Battigelli videl svoje mrtve živalice, je pobral prvo palico, ki mu je prišla pod roko in nepridiprava udaril po obrazu ter ga s tem prepodil.

Policija je prišla tako do zaključka, da tat zajcev ne more biti nihče drugi kot Mazzaroli, zaradi česar ga je prijavila sodišču ne le pod obtožbo tatvine, temveč tudi zaradi simuliranja roparskega napada.

UPRAVNI POSLI
VOJNE POKOJNINE
anagrafski in katastrski
dokumenti
informacije
A.T.A. - Ul. S. Nicolò 3-a

IZ KOPRA

Požar v Ankaranu uničil 65 ton sena

Včeraj okrog 15.30 je zbruhnil velik požar v poslopju kmetijske obdelovalne zadruge v Ankaranu, v katerem je bilo okrog 65 ton sena. Gasilci iz Kopra, ki so bili obveščeni o požaru ob 17.20, so prišli v manj kot 10 minutah na pomoč, ko je bila streha poslopja že v plamenih. Kmalu za tem je prispel na kraj požara tudi oddelek gasilcev iz Buj. Gasilcem je s skupnimi močmi z veliko težavo uspelo omejiti požar, da ni zajel še bližnjih poslopij.

Nastala škoda je ogromna. Zgorelo je skoraj vseh 65 ton sena, kar ga je še ostalo, pa je neuporabno. Škoda na senu znaša okrog 520.000 din, škoda na poslopju pa okrog 4 milijone din. Gasilcem je uspelo rešiti vse nepremičnine in tudi del poslopja, s čimer so ohranili imetje za okrog 3 milijone dinarjev.

Neroden padec

Med hojo po Ul. Veccelli je 57-letni Giovanni Castro iz Ul. Campanelle 335 včeraj okoli 17. ure nerodno padel in se udaril v glavo, zaradi česar so ga prisotni posadili v prvi avto, ki je prišel mimo in ga poslali v bolnišnico. Ker so mu ugotovili precejšnjo rano na levi obrvi ter razne praske na levi roki in levem kolenu so ga iz previdnosti pridržali na II. kirurškem oddelku, kjer menijo, da se bo rana zacelila v 8 ali najkasneje v 10 dneh.

PREGLED DOSEDANJEGA DELA IN SMERNICE ZA BODOČNOST

Četrti občni zbor Društva slovenskih srednješolcev

V društvu je vpisanih že nad 400 dijakov
Za predsednika je bil izvoljen Silvij Tavčar

Z začetkom novega šolskega leta se je začelo tudi delovanje edinega srednješolskega društva na Tržaškem, ki je v nedeljo, po daljšem počitniškem premoru, sklicalo v Ul. Roma svoj IV. redni občni zbor, da si postavi nove smernice za nadaljnje delo. Ob polnoštevilni udeležbi dijakov-članov, je odstopajoči predsednik Sancin otvoril občni zbor. Po daljšem poročilu tajnice o delovanju društva v prejšnjem šolskem letu in po poročilu blagajnika, je prevzel besedo predsednik, ki je obrazložil delovanje dijaškega društva na kulturnem in športnem področju, ki predvsem zanima naše dijaštvo. Opozoril je tudi na težkoče, ki jih je imel odbor DSS, da je premostil marsikatero oviro, in si tako, z dobro voljo in neutrudnim delom, znal pridobiti zaupanje svojih članov, katerih število je narastlo na več kot 400, kljub zlonamernim klevetam in napadom «Demokracije». Dotaknil se je tudi administrativnih vprašanj društva in poudaril, naj novi odbor skuša na vse načine razširiti delovanje tudi na druge panoge športa in kulture. Predvsem je želeti, da DSS naveže tesnejše stike z goriškimi srednješolci.

Po izvolitvi volilne komisije, ki je takoj začela z delom, so sledile volitve novega odbora. Za novega predsednika DSS je bil soglasno izvoljen Silvij Tavčar, ki se je ob zaključku toplo zahvalil za izraženo zaupanje.

Po pozdravnih govorih predstavnika SPZ tov. Antonije Cokove in predstavnika SGKZ tov. Draga Pahorja je novoizvoljeni predsednik zaključil IV. redni občni zbor DSS, o katerem bomo podrobneje poročali v nedeljski številki.

C. A.

Štev. 10 revije
NAŠA ŽENA
dobite pri običajnih prodajalcih.
Stane 75 lir

Za vaše malčke je dospela in je v prodaji pri običajnih prodajalcih
štev. 2 revije
PIONIR
Stane 20 lir

Ljudska prosveta

P. D. «Slavko Škamperle», Sv. Ivan. Pevci društvenega zbora so naprošeni, da se zberejo danes, 1. nov., točno ob 10. uri pri glavnem vhodu pokopališča pri Sv. Ani, da se poklonijo spominu pok. Venturinija, na grobu talcev in pri spomeniku padlih borcev JLA na vojaškem pokopališču.

Prosvetno društvo «Ivan Cankar». Pevska vaja bo v četrtek ob 17. uri.

Darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob pokojnega Albina Grilanca iz Zgonika daruje pevski zbor Salež-Zgonik-Mali Repen 2.000 lir za Dijaško Matico v Trstu.

Od včeraj do danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 30. in 31. oktobra t. l. se je v Trstu rodilo 17 otrok, umrlo je 18 oseb, porok pa je bilo 5.

POROČILI SO SE: mesar Mario Luin in gospodinja Valentina Battain, mizar Ettore Marchesini in šivilja Maria Di Pierro, agent CP Fulvio Friedrich in frizerka Laura Visintin, linotipist Emilio Fulgoni in frizerka Giorgina Počkaj, tesar Alessio Ronzani in gospodinja Anna Ghezzo.

UMRLI SO: 86-letna Uršula Pausič vd. Kuščar, 68-letna Amalia Striegl por. Bacini, 59-letni Pavel Colja, 60-letni Giuseppe Candusso, 72-letna Ana Perkovič por. Kariš, 69-letna Maddalena Perisich vd. Marcovigi, 69-letni Mario Godas, 83-letna Regina De na Rubessa vd. Pecchiar, 76-letCilIia vd. Cesca, 58-letna Albina Antonija Škof vd. Longhi, 13 ur stari Giorgio Milocco, 55-letni Armando Fischer, 77-letna Giuseppina Ludvig vd. Mullis, 79-letna Irma Pozzy vd. Socchieri, 88-letna Olga Iona vd. Tolentino, 56-letna Nicoletta Kocjančič vd. Zadnik, 38-letni Giuseppe Primosi, 70-letni Giacomo Pallieri.

VREME VČERAJ

Najvišja temperatura 10,4, najnižja 6,3, ob 17. uri 7,8 stopinje, zračni tlak 1007,4, pada; veter 32 km na uro jugovzhodnik, vlaga 80 odst., padavine 3,2 mm, nebo oblačno, morje razburkano, temperatura morja 15,5.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Barbo-Carniel, Trg Garibaldi 5; Benussi, Ul. Cavana 11; Al Galeno, Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan); Alla Minerva, Trg S. Francesco 1; Ravasini, Trg Libertà 6; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Škednju.

ŠNG ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

bo uprizorilo
v četrtek 3. novembra ob 16.30 na KONTOVELU
mladinsko igro
Oskarja Wuhlerja

„Pastirček Peter in kralj Briljantin"

V nedeljo 6. novembra ob 17. uri v dvorani na stadionu «Prvi maj»
Eduarda De Filippa

«FILUMENA MARTURANO»

KINO

Rossetti. 16.00 in 21.00: Revija.
Excelsior. 14.30: «Lepa mlinarica», Sophia Loren in Vittorio De Sica.
Fenice. 14.00: «Don Camillo in on. Peppone», Fernandel, Gino Cervi, Leda Gloria.
Nazionale. 13.30: «Najlepša žena na svetu», Gina Lollobrigida.
Filodrammatico. 14.30: «Dolga siva proga», Tyrone Power, Maureen O'Hara.
Supercinema. Zaprto zaradi obnove.
Arcobaleno. 14.30: «Dolga siva proga», Tyrone Power, Maureen O'Hara.
Astra Rojan. 14.30: «Timberjack», Sterling Hayden, Vera Ralston.
Capitol. 14.00: «Zgodilo se je septembra», Joseph Cotten in Joan Fontaine.
Cristallo. 13.00: «Zelen ogenj», G. Kelly, Stewart Granger.
Grattacielo. 13.00: «Najlepša žena na svetu», Gina Lollobrigida.
Alabarda. 14.00: «Obupno slovo», Massimo Girotti, Lisa Bourdin.
Ariston. 14.00: «Rob Roy, škotski razbojnik», R. Todd in G. Johns.
Armonia. 14.00: «Upornik s črno krinko», P. Friend.
Aurora. 13.00: «Sedmero nevest za sedem bratov», Jane Powell in Howard Keel.
Garibaldi. 14.00: «Operacija Walkira», W. Preiss, A. Dueringer.
Ideale. 14.30: «Tanganika», Van Heflin in Ruth Roman.
Impero. 14.00: «Désirée», Marlon Brando in Jean Simmons.
Italia. 14.30: «Žena je enaka za vse», Nadia Gray, Lea Padovani.
S. Marco. 14.00: «Kleopatrine ljubezni», Rhonda Fleming.
Kino ob morju. 15.00: «Zaporni nalog», Jack Webb.
Moderno. 14.00: «Kraljevi jetnik», Pierre Cressoy, Andre Debar.
Savona. 14.00: «Ščepec sreče», Doris Day in R. Cummings.
Viale. 14.30: «Posebni agent Pinkerton», Randolph Scott.
Vittorio Veneto. 13.30: «Pred orkanom», Van Heflin, Aldo Ray.
Azzurro. 14.00: «Zgodilo se je na komisariatu», Taranto, Sordi.
Belvedere. 15.30: «Sijajno poslanstvo».
Marconi. 15.30: «Nenavadni doživljaji Pluta, Pippa in Paperina».
Massimo. 14.00: «Pokol 7. p. konjenice», Dale Robertson.
Novo cine. 14.00: «Tujec», G. Peck.
Odeon. 15.00: «Človeški torpedi», Raf Valone, Franco Fabrizi.
Radio. 14.00: «Okrvavljena puščica», C. Heston in Jack Palance.
Venezia. 14.00: «Seminole», Rock Hudson, Barbara Hale.
Skedenj. 16.00: «Škotski princ».
Kino na Opčinah. 16.00: «Med dvema ljubeznima».

RADIO

TOREK, 1. novembra 1955

TRST POSTAJA A

8.30 Slovenski motivi; 9.00 Glasba za godbo na pihala; 9.30 Musorgski: Slike z razstave; 11.00 Čajkovski: Romeo in Julija; 11.19 Zbor Slovenske filharmonije; 11.47 Lahke melodije; 12.00 Predavanje; 12.15 Rossini- Respighi: Fantastični bazar; 12.41 Pestra operna glasba; 13.30 Glasba po željah; 14.30 Zabavna glasba; 15.00 Liszt: Koncert št. 1 za klavir in orkester; 15.20 Operetne melodije; 15.50 Gershwin: Druga rapsodija; 16.00 Niko Kuret: «Smrt in mlinar», dramatizirana zgodba; 17.00 Operne duete pojeta sopranistka Ondina Otta in tenorist Dušan Pertot; 17.21 Parada lahkih orkestrov; 18.00 Beethoven: Koncert za violino in orkester v D-duru; 18.43 Melodije iz filmov in revij; 19.15 Koncert pianistke Magde Rusi; 19.35 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.05 Lahke melodije za orgle Hammond; 20.30 V spomin vsem našim rajnkim; 20.48 Franck: Psihin sen; 21.00 Radijski oder - Emily Bronte: «Glas v viharju», drama v 3 dejanjih; 22.30 Dve operni skladbi; 23.00 Zmerni ritmi.

TRST I.

11.45 Vokalna komorna glasba; 14.45 Duo Ettore in Romano; 15.30 Glasbena fantazija; 16.45 Simfonični koncert, dirigira Fernando Previtali; 18.30 Iz del G. Puccinija; 21.25 Simfonični koncert, dirigira Aladar Janes; 22.15 Mali derby.

KOPER

Slovenska poročila: 6.30, 7.45, 13.30, 14.30, 19.30 in 23.30. **Hrvatska poročila:** vsak dan ob 20.20.

6.00 Ob dnevu padlih; 6.05 L. v. Beethoven: Egmont; 6.40 Igra orkester Willi Glahé; 7.00 Koledar, vremenska napoved, napoved časa; 7.05 Igra orkester Slov. filharmonije; 7.30 Za naše žene; 7.35 Tri Straussove skladbe; 11.30 Partizanske pesmi; 11.45 Stevan Hristić: Prva slika baleta «Ohridska legenda»; 14.00 Današnje komemoracije; 14.05 Posebna literarno-glasbena komemorativna oddaja; 17.20 Vaugham Williams: Antarktična simfonija; 18.00 Pisma obsojenih na smrt; 18.20 L. v. Beethoven: Simfonija št. 3 op. 55 «Eroica»; 19.15 Sport; 20.00 Partizanski motivi v narodnih pesmih; 20.30 Giuseppe Verdi: «Othello», opera v 4 dejanjih.

SLOVENIJA

7.15 Spored zborovskih narodnih pesmi; 8.00 Grob slavnih mož je vesoljna zemlja; 8.05 Iz solistične in komorne glasbe; 9.00 Za kar sem umrl, bi hotel še enkrat umreti...; 9.30 Dopoldanski simfonični koncert; 11.00 Ivo Brnčić: V imenu življenja; 11.20 Operne uverture; 12.00 Minute tišine; 12.10 Peter Iljič Čajkovski: Simfonija št. 6 v h-molu «Patetična»; 13.15 Spored orkestralnih skladb; 14.00 Pol ure za otroke; 14.30 Jugoslovanski zbori pojo; 15.15 Odlomki iz znanih simfonij in koncertov; 16.00 Homer: Hektorjevo slovo (odlomek iz «Iliade»); 16.15 Odlomki iz oper; 17.00 Mrtvi heroji žive dalje; 17.15 Iz sonat in godalnih kvartetov; 18.00 Jablani na Frankolovem; 18.30 Renesančne zborovske skladbe; 20.10 M. Tomc: Spevi padlih (ciklus samospevov na besedilo Bogomila Faturja); 20.30 Glasbeno - literarna oddaja «Ne pozabite nas!» (Iz poslednjih pisem žrtev fašizma); 21.15 Večerni koncert.

TELEVIZIJA

17.30 Žena in dom; 18.15 O sporedu; 20.30 Televizijske vesti; 20.45 Film «Bliski nad Mehiko»; 21.15 Glasbeni varieté; 21.45 Film «Crni avto»; 22.45 Vesti.

Oglasni oddelek
TRST
Ul. sv Frančiška 20/III
tel. 37-338
sprejema inserate, male oglase, osmrtnice in drugo od 8. do 12.30 in od 15. do 18. ure.

ZOBOZDRAVNISKI AMBULATORIJ
Dr. A. M. Sancin
zobozdravnik-kirurg
Ustne in zobne bolezni,
zobne proteze.
Sprejema od 10. do 12. in od 15. do 19. ure.
Ulica Torrebianca 43-II.
(vogal z Ul. Carducci)
tel. 37-118

SALON GODINA JOSIP
FRIZER ZA DAME
Skedenj, Ul. di Servola 104
Specialna trajna ondulacija
Diplomiran strokovnjak za barvanje in nego las
Masaža — Manikura
Izrežite oglas, velja poseben popust

MOTO Benelli
Zastopnik - UL. TESA 25
Telefon 41-238
Vplinjači «DELL'ORTO»
Verige «ELIOS»
Ferodi za zavore «FREN-DO»
Luči «CARELLO»
Kroglični ležaji
Ventili in peresa za motorje
Nadomestni deli in pribor za motorna kolesa in skuterje — Gume «CEAT» in «Michelin»
UGODNE CENE!

ADRIA EXPRESS
Ul. Cicerone 4 - tel. 29243
Predstavništvo za Radensko Slatino, Rogaško Slatino in Dobrno
Preskrba trgovskih, navadnih, turističnih in tranzitnih vizumov za Jugoslavijo
IZLETI
Prodaja voznih listkov za avtobuse:
Milano, dnevni odhodi ob 21
Genova, poned., sreda in petek ob 21
Como - Chiasso, torek, četrtek, sobota in nedelja ob 21
Videm (Udine), dnevni odhodi ob 6.30, 7.30 in 8.30.
Belluno, dnevni odhodi ob 6.30
Treviso, dnevni odhodi ob 8.30

Sestanek Kmečke zveze v Križu

V soboto 5. t. m. ob 19. uri bo v Sv. Križu sestanek članov Kmečke zveze, na katerem se bo razpravljalo o perečih kmečkih vprašanjih.

Tajništvo

Do petka ni pouka

Šolsko skrbništvo sporoča, da bodo osnovne in druge šole zaprte od danes, 1. novembra do vključno petka 4. novembra. Začetek pouka v soboto 5. novembra.

Proti odbitju izredne doklade

Zvezi poštnih uslužbencev in železničarjev CGIL sta poslali dr. Palamari pismo. V njem pravita, da sta iz nekega članka «Piccola» z dne 28. oktobra in po izplačilu odpravnine nekemu poštnemu uslužbencu, najetem za časa ZVU, zvedela, da pripravlja vladni komisariat ukrep, na podlagi katerega bi odbili izredno doklado vsem tistim uslužbencem, ki so bili sprejeti v državne upravne urade z odobritvijo ZVU.

Sindikata prosita dr. Palamaro, naj pojasni ali so te namere resnične. V pritrdilnem primeru pa naj pojasni na podlagi kakšnih določb bi se uveljavil tak ukrep, ki bi res prizadel samo nekaj sto uslužbencev, ki pa bi bil kljub temu diskriminacija v škodo ljudi, ki so vestno opravljali svojo dolžnost v javnih službah.

Delavci SELAD zahtevajo plačilo državnih praznikov

Delavci SELAD, zaposleni v delavnici v Ul. Scomparini, so izročili ravnateljstvu javnih del in avtonomnemu uradu tehničnega urada za SELAD resolucijo, v kateri pravijo med drugim, da so izvedli iz časopisov, da jim bodo omogočili nadomestilo za izgubljeno plačo dne 1. novembra s tem, da bodo opravili delo neki drugi dan. Za 3. november, praznik tržaškega patrona, in 4. november državni praznik, pa jim bodo izplačali 17 dopolnilnih ur po 40 lir, kar znese 680 lir, in sicer na podlagi sporazuma, ki so ga enostransko sklenile osebe, ki niso bile za to pooblaščene. Zato delavci tudi odklanjajo ta sporazum. Spričo resnih gmotnih razmer, v katerih živijo, zahtevajo plačilo za 1. in 3. november s tem, da nadoknadijo izgubljena dneva z delom kasneje, za 4. november, plačan praznik v vsej Italiji, pa zahtevajo celotno izplačilo na podlagi zakona št. 90, raztegnjenega tudi na Trst.

Ti delavci SELAD so včeraj šli na avtonomni tehnični urad SELAD, kjer so izročili resolucijo ravnatelja personalnega urada dr. Pillepichu. Ta je v diskusiji izjavil delavcem, da je omenjeni škodljivi sporazum ločeno sklenila Delavska zbornica. Delavci so tedaj izjavili, da sporazuma ne priznajo. Dr. Pillepich jim je nato dejal, da je dr. Palamara z odlokom št. 192 preklical za SELAD uveljavljenje zakona št. 90 o plačanih praznikih. Delavci so mu odgovorili, da dr. Palamara še ni odgovoril na zahtevo sindikatov glede na omenjeni odlok. Dr. Pillepich je nato izjavil, da bodo o tej zadevi razpravljali z namestnikom ravnatelja javnih del dr. Cessarijem.

NA VČERAJŠNJIH POGAJANJIH NA URADU ZA DELO

Sporazum o suspendiranih delavcih CRDA zopet podaljšan do konca tega meseca

Preteklo soboto so suspendirali nadaljnjih 65 delavcev - Ravnateljstvo CRDA odbilo zahteve Delavske zveze glede tovarniških odborov

Včeraj so bila na uradu za delo pogajanja glede suspendiranih delavcev CRDA. Predstavniki sindikatov in ravnateljstva CRDA so se sporazumeli, da se dogovor o suspenzijah podaljša še za en mesec, in sicer do konca novembra. Hkrati pa so se tudi sporazumeli, da se ponovno sestanejo najkasneje do 15. novembra, da bodo ponovno razpravljali o vprašanju. Takrat naj bi sklenili, da sprejme ravnateljstvo na delo vse tiste suspendirane delavce, za katere bo mogoče najti koristno zaposlitev. Za delavce, za katere ne bo zaradi njihove stroke, v doglednem času možnosti zaposlitve, pa je treba poskrbeti za prekvalifikacijo, ker ne morejo ostati suspendirani v nedogled. Večina delavcev je suspendiranih že 19 mesecev in je zato skrajni čas, da jih zopet zaposlijo. Najmanj možnosti zaposlitve imajo delavci mizarske stroke, ki jih je tudi največ suspendiranih. Zato bo pač treba najti zanje drugo delo, kar spričo novih velikih naročil gotovo ne bo težko.

Ravno zaradi teh naročil je vse javno mnenje osupnila vest, da so v soboto, to je tik pred včerajšnjimi pogajanji suspendirali v ladjedelnici Sv. Marka nadaljnjih 65 delavcev, in sicer 28 električarjev, 17 kleparjev, 9 mehanikov in 11 delavcev, ki izdelujejo cevi. Za te nove suspenzije so našli izgovor, da so bila prav te dni dokončana določena dela na splovljeni ladji «San Nicola» ter da so morali zato suspendirati delavce, in sicer le za nekaj tednov. Takšno ravnanje predstavlja za ladjedelnice novost, ker so doslej premeščali delavce na drugo delo, če so neko delo dokončali. Ne razumemo, zakaj bi morali suspendirati delavce za nekaj tednov, ko v tako velikem obratu gotovo ne manjka dela. Poleg tega se niti ne splača pošiljati delavce za nekaj tednov domov, kjer ostanejo popolnoma neaktivni, medtem ko bi lahko v ladjedelnici opravljali katero koli koristno delo. Kljub tej neaktivnosti pa jim je treba vendarle dajati del plače. Zato bi bilo po zdravi logiki mnogo bolj pametno, če bi ostali v ladjedelnici.

* * *

Na uradu za delo bi se morali tudi pogajati o tovarniških odborih oziroma o oprostitvi nekaterih članov teh odborov od dela. Kot smo že pisali, je predložila Delavska zveza glede tega zahtevo s petimi točkami. Včeraj so predstavniki ravnateljstva CRDA vseh pet točk gladko odbili in s tem pokazali, da se ne marajo o tem niti pogajati.

Morje izročilo truplo nesrečnega padalca Miceua

Po treh tednih neuspešnega iskanja

V nedeljo zjutraj so končno našli truplo nesrečnega prof. Miceua, ki je pred dobrimi tremi tedni po skoku iz letala nad Barkovljami izginil v morskih globinah.

Truplo je našla posadka ribiške ladje «Oscar» iz Chioggie, in sicer približno 4 milje od obale pri Gradežu. Ribiči so okoli 7.30 spustili v morje mreže, ko je eden izmed njih nenadoma zagledal nedaleč od čolna človeško truplo, ki so ga skoraj na površini premetavali valovi. Ladja se je približala truplu, medtem pa so o najdbi brezžično že obvestili pomorsko policijo. Truplo so spravili na krov in ko se je ribiški ladji približal policijski patrolni čoln, so ribiči že potegnili mreže iz vode ter v spremstvu policistov odpluli v gradeško pristanišče.

Tako ribičem kot policijskim agentom je bilo od vsega začetka jasno, da so našli truplo pokojnega prof. Miceua. Utopljenec je bil namreč oblečen v plave trenerke, na levem rokavu pa je bil všit ščit s tržaško helebardo in začetnicami ANP. Okoli pasu je pokojnik imel rešilni pas, ki pa je bil raztrgan in neuporaben.

Posmrtne ostanke nesrečnega prof. Miceua so odpeljali v mrtvašnico gradeške bolnišnice, kjer si jih je ogledal sodni zdravnik dr. De Grassi. O najdbi trupla so takoj obvestili tudi Zvezo tržaških padalcev, ki je v Gradež poslala svoja predstavnika, da bi truplo uradno identificirala. V mrtvašnico je prišel tudi neki višji policijski funkcionar, za njim na pokojnikov svak, ki je začel urejevati vse potrebno za prenos posmrtnih ostankov v Trst. Glavne formalnosti so bile dokaj hitro opravljene in zvečer so pokojnikovo truplo že zaprli v dvojno, svinčeno in hrastovo krsto.

Padala, s katerim je prof. Miceu skočil iz letala, še niso našli. Kvestura in karabinjerji, ki vodijo o tragediji v Barkovljah preiskavo, se bodo sedaj znašli pred novim vprašanjem, in sicer kje je padalo in kdaj se je raztrgal rešilni pas: ob padcu v morje ali kasneje? Dosedanji rezultati preiskave še niso znani niti se ne ve, kdaj bo preiskava zaključena. Upamo, da vsekakor kmalu.

IZPRED KAZENSKEGA SODIŠČA

KDO IMA PRAV: financarji ali trgovec?

Pošiljke polkilogramskih zavojev s kavo kot vzorec brez vrednosti se v velikih količinah ne smejo pošiljati

Je pošiljanje zavojev s kavo kot vzorec brez vrednosti tihotapstvo? To vprašanje bo moralo razčistiti kazensko sodišče, kateremu je poveljstvo finančne straže prijavilo 65-letnega spediterja Giuseppa Jadronia iz Ul. Commerciale. Jadronia je namreč lastnik spedicijskega podjetja s skladiščem v starem pristanišču in ker so začeli na naslov podjetja prihajati zavoji s 500 g surove kave v izredno velikih količini, so moža obtožili tihotapstva in še, da ni plačal davka na blagovni promet.

Nekako med 10. oktobrom in 12. novembrom lani je prišlo na pošto kar 997 zavojev s skupno 498.500 kg kave, ki so bili poslani deloma iz Argentine deloma iz Brazilije. Ta izredna pošiljka pa ni dala miru nekemu poštnemu funkcionarju, ki je o zadevi, še preden je zavoje razposlal na naslov, obvestil poveljstvo finančne straže. Finančni organi so takoj uvedli preiskavo in jo zaključili s prijavo Jadronie sodišču.

Jadronia, ki se bavi tudi s pošiljanjem zavojev v Jugoslavijo in je vpisan v trgovinsko zbornico, je zanikal tihotapstvo, še posebno ker zavoji niso prišli njemu v roke. Ostali so namreč na pošti. Vrhutega je on zelo malo vedel o zadevi. Bil je sicer v stiku s pošiljatelji iz Argentine in Brazilije, ki so po njegovem podjetju pošiljali razne darilne zavoje v Jugoslavijo, a se je za zadevo zanimal le z upravne in dopisniške strani. Za vse drugo je skrbelo podjetje bratov Šare. Po navadi je zavoje razpošiljalo podjetje «Europac» last nekega Zejde iz Buenos Airesa.

V čem je pravzaprav tihotapstvo? Po mnenju funkcionarjev finančne straže so bile pošiljke ilegalne, ker zavoji vzorcev blaga brez vrednosti ne bi smeli vsebovati več kot 100 g blaga, medtem ko so zavoji s kavo, ki so bili tudi poslani kot vzorci brez vrednosti, vsebovali petkrat več.

Obramba pa je drugačnega mnenja: prvič se ne more govoriti o tihotapstvu, ker je bilo na vsakem poslanem zavoju jasno napisano, da vsebuje kavo in drugič ker kava ni prišla v roke naslovljencu temveč jo je poveljstvo finančne straže blokiralo že na pošti.

Zadeva je precej zamotana in ker je tožilec zahteval, da zaplenjene zavoje prinesejo sodišču na vpogled, so razpravo odložili na 23. novembra.

Preds.: Gnezda; tož.: Pascoli; obramba: odv. Berton.

V nedeljo sta si na Opčinah obljubila večno zvestobo
ANGELCA VREMEC
in
ARTEMIJ POŽAR
Čestitkam prijateljev in znancev, ki želijo mlademu paru vse najboljše, se pridružuje tudi naše uredništvo.

POMEMBNA SVEČANOST V GLEDALIŠČU VERDI

Razdelitev hranilnih knjižic marljivim in revnim študentom

Med nagrajenimi študenti in dijaki je tudi večje število dijakov slovenskih srednjih šol

Skupina slovenskih dijakov in dijakinj, ki so bili včeraj nagrajeni.

Ob mednarodnem dnevu varčnosti je bila nagrajena v Trstu v mali dvorani gledališča Verdi skupina marljivih in potrebnih univerzitetnih študentov in srednješolcev. Svečanosti, ki se je začela ob 11. uri, so med drugimi prisostvovali predsednik Tržaške hranilnice odv. Sadar, zastopnik generalnega vladnega komisarja, ravnatelj za šolstvo pri generalnem vladnem komisariatu, šolski skrbnik in tržaški župan.

Šolski skrbnik je zbranim dijakom in dijakinjam govoril o pomenu tega dneva ter o važnosti varčevanja. Za njim je spregovoril še župan, nato pa je začel razdeljevati nagrajencem hranilne knjižice Tržaške hranilnice. Kakor smo že poročali, je Tržaška hranilnica tudi letos nakazala vsoto 2,400.000 lir za nagrade najboljšim študentom in dijakom tržaške univerze in srednjih, oz. tehničnih strokovnih šol. Nagrajenci so prejemali hranilne knjižice v vrstnem redu po skupinah, glede na vrste šole, ki jih obiskujejo, najprej univerzitetni študenti, nato dijaki višjih srednjih šol, dijaki nižjih srednjih šol ter dijaki tehničnih in strokovnih šol. Univerzitetni študentje so dobili nagrade po 50.000 lir, dijaki višjih srednjih šol po 25.000 lir, dijaki nižjih srednjih šol po 10.000 lir, dijaki tehničnih in strokovnih šol po 10.000 lir. Tržaška hranilnica je poleg tega dodelila tudi vsoto 330.000 lir za nagrade dijakom, ki so glede na ekonomsko stanje njihovih družin najbolj potrebni podpore.

Vsem, ki so jo poznali, naznanjamo žalostno vest, da je v Bogu zaspala naša draga skrbna mati

MARIJA PIŠČANC

Pogreb bo v sredo, 2. t. m. ob 16. uri iz župnišča na Katinari.

Žalujoči sin Anton v imenu vseh ostalih

Včeraj zjutraj nas je po dolgi bolezni za vedno zapustil naš dragi mož, oče, tast in brat

PAVEL COLJA

star 59 let

Pogreb dragega pokojnika bo danes ob 11. uri iz kapele splošne bolnice na pokopališče pri Sv. Ani.

Žalujoči ostali

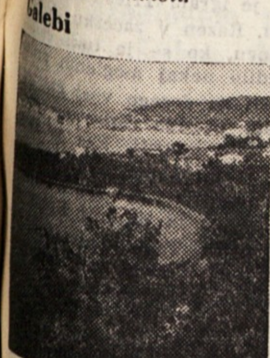
Lonjerska cesta štev. 197.

P. A. OGAREV:

JESENSKE SLIKE

S kakšnim notranjim zadovoljstvom ogleduje ljubitelj narave in njenih lepot mozaične barve poslavljajočega se poletja. Ves obalni pas zemlje od Debelega rta pa do izliva Dragonje pri Sečovljah je ena sama velika umetnina. Venec gričevja in skalovja tam zadaj, je mogočen okvir tej umetnini narave. Izpod latnika, kjer so se videli veliki listi, sem se razgledoval po tej obalni zemlji, ki je ob desetletnici osvoboditve tako lepa in naša, kot ni bila še nikoli.

Galebi

Nad nizkim rtičem v dolini počasi leti jata belih galebov. Kako pretehtan je njihov let. Ko jih opazujem, se spomnim na čase med NOB, ko so nad našo zemljo letali zavezniški bombniki. Prav tako srebrno so se svetlikali, kot ti galebi. Skoro vsak dan so pribrneli v večjih skupinah. Partizani smo jih s položajev gledali kot močne pomagače v hudi borbi za svobodo.

Iz visokega dimnika tovarne Arrigoni se vali gost črn dim. Delavsko mestece Izola se koplje v popoldanskem soncu. Od treh strani ga obkroža morje. To napravlja videz, da se bo mestece zdaj zdaj odtrgalo od celine in zaplavalo po morju. Le na ozadnjem pasu, kjer bode v zrak skupina temnih cipres, je mestece kot zasidrano v obrežje.

Čeprav so odšli

Kaj zapišem o zapuščenem vinogradu na Marku? Kar sem v zadregi. Prejšnja leta je bil skrbno obdelovan, sedaj pa...

Oporni koli in žica, na katere so slonele mladike, vse je popustilo. Nad meter visoka trava je prerasla trte, ki so klonile pod težo velikih grozdov. Le tu pa tam še gleda iz trave kaka močnejša trta. Zaboli me, ko vidim to zapuščenost. Kdo ve, kaj je gospodarja dovedlo do tega, da je pustil zemljo in vinograd ter odšel v tisti velemestni vrvež, ki požira ljudi in njih mišljenje! Naš Prešeren je pred sto leti zapisal: «Kako strašna slepota je človeka!»

Prijel sem močno trto in jo dvignil na oporni kol. Bila je brez listja, toda polna takih grozdov, kot jih kaže slika. Bili so polni tistega sladkega soka, ki bo tistemu, ki jih bo pobral, dal dobro vino.

Vol in osliček

Sončen popoldan me je izvabil iz urada. Vzel sem kolo in se odpeljal ob morju do Sečovelj in od tam na Bujsko. Pri spomeniku padlih borcev, na križišču cest Buje-Umag, sem zavil na desno. Kmalu sem bil sredi pustega pašnika. Na ovinku je veliko napajališče za živino. Trije veliki hrasti rasejo ob robu. Velik in močan vol je pravkar zabredel v vodo, da si pogasi žejo. Trava je že pusta in brez sokov. Poklical sem ga pa se ni niti zmenil. Pripravil sem aparat in sprožil. Naj bo, tudi tako bo slika lepa.

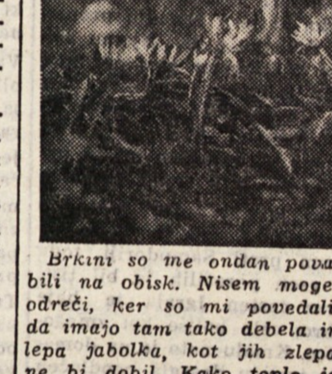
Vse drugače me je razumel dobro rejeni osliček, ki sem ga kmalu potem opazil na pašniku. Ta je na klic prišel k meni in čakal, da mu bom kaj ponudil. Napulil sem v grmu, kamor sam ni mogel z gobcem, dobre trave in mu jo ponudil. Rad jo je vzel in zmel z ostrimi zobmi. Medtem sem tudi zanj pripravil aparat. Odstopil sem nekaj korakov in ga znova poklical. Kako se je postavil, dvignil glavo in še više veliki ušesi...

Ko sem nadaljeval pot, sem si mislil: volu je bilo kaj malo mar, da bi ga slikal od spredaj, osel pa se je tako gizdalinsko postavil in poziral. Pa pravijo, da nima pameti...

Dve vrani

Rezek in hripav «kra, kra, kra» je prekinil moje razgledovanje po obali na drugi strani. Dve vrani sta se dvignili iz vinograda pri morju in se zapodili v zrak. Kdo ve, kaj ju je tako preplašilo? Kako kričeče se črna barva teh dveh ptic odbija od mehkih mozaičnih barv vinogradov. Le od kod sta se vzeli, da sta skalili to lepotno harmonijo jesenskih barv? Včasih so vrano imenovali mrtvaška ptica. Kar oddahnil sem se, ko je njuno hripavo krakanje zamrlo za bližnjim rtičem.

Jesenski podlesek

Brkini so me ondan povabili na obisk. Nisem mogel odreči, ker so mi povedali, da imajo tam tako debela in lepa jabolka, kot jih zlepa ne bi dobil. Kako toplo je sijalo jesensko sonce na brkinske griče in doline. Pod Harijami sem zavil s ceste na travnik, kjer je še rasla otava. Ni me toliko zanimala trava, kot tisti nežni lilasti cvetovi, ki so v šopih bodli iz zelene preproge. Zdelo se mi je, da so kot majhni ljubezenski plamenčki, ki iščejo zadnjega toplega objema sončnih žarkov, preden bodo ti izgubili svojo poletno moč. Dovolj jim bo nekaj lepih dni, da se razvije plodni prah in oplodi brazdo, ki sega po dolgi cvetni cevki globoko v zemljo. Vso zimo bo globoko v zemlji prespala oplojena klica, na spomlad pa bo zaščitena od zelenih lističev pribodla iz zemlje. Skrivnosti narave, ki imajo svoj namen in pomen.

Ded z golobčkom

Tega sem srečal v Kopru. Čeprav burja še ni shladila ozračja, se hodi gret na zavetno dvorišče. Pritožuje se nad revmatizmom. Kri ne daje več tiste gorkote kot takrat, ko mu je bilo dvajset let. V žepu prinese krušnih drobtinic in jih daje golobom, ki ga dobro poznajo. Posebno se je z njim sprijaznil eden, ki mu rad sede na roko. Dobro ve, da v starem možu ni hudobije in ne zvijače. Tako sta zadovoljna oba: ded se veseli zaupanja, golob pa hrane.

Bori

Povsod jih srečaš: ob morju, na Krasu in v visokih gorah. Če si kdaj plezal na Triglav, si se čudil trdoživosti planinskega bora, ki se tako vztrajno oklepa skal in išče življenja. Vse premalo je zanj hrane v razpokah skalovja, da bi se lahko dvignil v zrak kot njegov brat na morskem obrežju v Savudriji in drugod. Tu se bor čudi morju, kadar se razburkano zaganja ob obrežje, prevrača večtonske valolome in mu skuša izpodkopati zemljo izpod korenin. Na temenu Triglava pa se bor pohlevno plazi po skalovju in vseeno zadovoljen ogleduje svojega gospodarja. V vinogradniškem svetu se bor krčevito oprijemlje s koreninami laporja. Ta borba mu ne dopušča, da bi zrasel v višino in napravil dolgo in močno deblo. Poleti in pozimi se mu lapornati teren melini izpod korenin. Kdo bo tu ostal zmagovalec? Vse kaže, da bo čez nekaj desetletij na tem mestu rasla žlahtna trta...

Ob izviru Soče

Videl sem, kako se «bistra hči planin» zaupa v veliko naročje morja tam pod Gorico, videl sem pri Lepeni, kako klakota v tesni v skalo ujedeni postelji, nazadnje pa sem se povzpel še do rojstnega mesta.

Izvir Soče! Kako je zavalovalo v moji notranjosti! Skozi dolga stoletja so grabili tujci po zemlji, ki jo namaka — Bela voda — kot so jo imenovali v srednjem veku. Z utrjenih gradov so našim dedom ukazovali in gospodovali objestni grofje s svojimi valpti in biriči. V prejšnji svetovni vojni so treskale sovražne granate in šrapneli v pobočja bregov in včasih tudi v Sočo samo. Takrat se je penasta dvignila in razpršila po bregu.

Na nizkem gričku spi poet, ki je napisal eno najlepših pesmi, kar jih pozna tovrstna poezija. Res: «Krasnà si, bistra hči planin!»

Pomladi se smeje

Vijolica ji je ime, doma pa je v Podpeči, v vasi, kjer se je pred štiri sto leti rodil slovenski poglavar Luka Muzec. Nad vasjo stoji na skali mogočen okrogel stolp, ostanek nekdanjega gradu. Ko sem prišel v vas, se je skupno z drugimi otroki igrala pred hišo. Tako naravna, raz-

kuštrana in domača je bila, da nisem mogel naprej, ne da bi jo ujel v aparat. Če se je prej ob nekaterih slikah trenutno povlekla temna senca čez misel, je ob pogledu na to smejočo se deklico znova posijalo svetlo sonce. Tudi če ti utrinki nosijo naslov Jesenske slike, je prehod iz njih preko zime v — cvetočo pomlad. Vijolica iz Podpeči se tej pomladi, ki bo prišla, tako preprosto in lepo smeje, da mora privabiti smeh na obraz tudi najbolj razoranemu čelu.

Ta pomlad in življenje so tisti novi vinogradi in sadovnjaki v Črnikalski dolini. Zapuščenim vasem pod tem skalovjem se obetajo boljši dnevi. Tudi Vijolici, ki danes tega še ne razume...

Pogled na laboratorij tržaške krvne banke

Tržaška krvna banka

Neposredna transfuzija krvi se postopno izgublja iz vsakodnevne prakse - Banka kri konservira in jo stavlja po potrebi na razpolago - Potrošnja: okrog pet litrov dnevno - Faktor Rh - 15 odstotkov ljudi ima kri brez faktorja Rh - «Exsanguinotransfuzija» ali popolna zamenjava krvi pri novorojenčkih

Kot na mnogih drugih področjih znanosti, so potrebe med drugo svetovno vojno znatno pripomogle tudi k naglemu razvoju zdravstva in posebno k izpopolnjevanju kirurške tehnike, anestezije in transfuzije krvi. Najvažnejši napredek, ki so ga znanstveniki zabeležili na področju krvne transfuzije je odkritje novih krvnih skupin, zlasti pa faktorja Rh, ki je zelo važen pri zdravljenju raznih bolezni ter odkritje tehnike, ki omogoča konserviranje krvi.

Ti dve odkritji sta največ pripomogli k ustanovitvi prvih krvnih bank, ki so za današnje zdravstvo zelo važne ustanove, ker sodobna kirurška tehnika zahteva vedno več krvi ob vsakem času, zlasti pri operacijah na možganih in na pljučih in ker se transfuzija čedalje bolj uveljavlja tudi v zdravljenju drugih bolezni.

Tržaška krvna banka je ena najstarejših tovrstnih ustanov v Evropi in še danes ena najsodobnejše opremljenih. Stavba, v kateri ima banka svoj sedež je popolnoma nova in je lepo in živahno opremljena, tako da ne da bolniku niti vtisa zdravstvene ustanove. Poleg tega so aparati za analizo in konserviranje krvne plazme med najmodernejšimi, strokovni kader, ki v njej dela je zelo poučen, medtem ko je njen primarij, prof. Lang, ki se je pred kratkim tudi udeležil kot referent mednarodnega kongresa za krvno transfuzijo v Rimu, učenjak širšega slovesa.

Tržaška krvna banka razpolaga skupno s približno petnajstimi prostori, v katerih so nameščene čakalnice za bolnike, sobe za darovalce krvi, razni laboratoriji in hladilniki za ohranitev krvi, spalnice za zdravnike, poseben oddelek za materinstvo, in celo majhen bar, kjer se okrepčajo darovalci krvi itd. V posebni sobi je kartoteka darovalcev krvi, ki je posebno bogata, in kjer so skrbno zabeležene vse transfuzije, imena bolnikov, ki so kri prejeli in natančen opis reakcije bolnika po transfuziji.

Število stalnih darovalcev krvi je več ali manj vedno enako, medtem ko je veliko število ljudi (okrog 6000), ki so svojo kri darovali enkrat, potem jih pa ni bilo več na spregled. Ker je povpraševanje po krvni plazmi vedno večje, naslovi krvna banka od časa do časa na prebivalstvo poziv, naj se ljudje v večji meri odzovejo in sodelujejo pri tej humanitarni akciji. Banka skrbno analizira kri svojih darovalcev ne samo zato, da se prepriča, da je kri popolnoma zdrava, ampak tudi, ker noče vzeti krvi tistemu, ki jo ima premalo ali čigar kri je prešibka.

Čeprav zdravniki v naši bolnici še izvajajo neposredno transfuzijo, postaja ta praksa vedno manj pogosta. Banka konservira darovano kri največkrat tako, da ima vedno na razpolago določeno količino raznih skupin v primeru potrebe. Ko smo obiskali krvno banko, smo videli v manjši sobi precejšnje število pol in četrtlitrskih steklenic posod. Naš spremljevalec nam je povedal, da so te posode priča dela banke zadnjega tedna, v katerem je banka dala na razpolago raznim bolnikom približno pet litrov krvi na dan. To je vsekakor precejšnja količina, zato je razumljivo zakaj se pojavlja od časa do časa problem zadostne količine krvne plazme.

Tehnika konserviranja krvi je zelo težka in delikatna. Vsak del krvi ima posebne lastnosti in se mora zato z njim opravljati pri strogo določeni temperaturi, v popolnoma čistem zraku in v kompliciranih aparatih, ki predstavljajo vsak večmilijonsko vrednost. V glavnem je bistvo te tehnike separiranja krvne plazme (odnosno tekočega dela krvi) od krvnih telesc (rdečih in belih). Medtem ko se krvna plazma konservira pri normalni temperaturi, je treba krvna telesca držati v posebnih hladilnikih, vsako pri različni temperaturi. Tehnika konserviranja krvi je že tako izpopolnjena, da kemične snovi, ki jih dodajo plazmi zato, da se ne strdi, sploh ne vplivajo na organizem.

V tržaški krvni banki že delj časa proučujejo bolezni, ki povzročajo krvavitev. Na tem področju je delo naše banke zelo zanimivo. V posebnem oddelku delajo zdravniki analizo krvi, ki se smatra, da je obolela. Navadno je vzrok krvavitve pomanjkanje določenih krvnih telesc. V tem oddelku se ugotavlja, katera telesca manjkajo in na podlagi teh ugotovitev bolniku dodajo potrebno količino krvi.

Krvna banka ima velik pomen tudi za materinski oddelek naše glavne bolnice. V začetku našega članka smo že omenili, da je na področju proučevanja krvi eno najglavnejših sodobnih odkritij, odkritje faktorja Rh. Faktor Rh je posebno krvno telesce, ki ni vedno sestavni del krvi. Približno 85 odst. ljudi ga ima, ostalih 15 odst. pa ne. Velike težkoče se pojavijo pri otrocih, katerih starši imajo, na pr. eden Rh pozitivno reakcijo, drugi pa negativno. Pri prvem porodu je otrok popolnoma normalen in zdrav. Pri drugi nosečnosti se pa stvari drugače razvijajo. Otrok pridobi kri od očeta, mati pa proizvaja neka «protitelesca», ki skušajo faktor Rh, podedovan po očetu, uničiti. Boj med temi telesci se vedno zaključi z znatnim oslabljenjem krvi novorojenčka, ki pride na svet z zlatenico, živi nekaj mesecev, nato umre zaradi anemije in splošne krvne oslabelosti. V takih primerih krvna banka skrbno analizira kri staršev in če ugotovi to škodljivo razliko pri reakciji glede faktorja Rh, zdravniki povzročijo predčasen porod (približno za 15 dni), zato da se kri novorojenčka ne zastrupi preveč; nato otroku prakticirajo tako imenovano «exsanguinotransfuzijo». S to operacijo vzamejo polagoma novorojenčku vso njegovo kri ter jo nadomestijo z drugo, ki ima negativen faktor Rh. Takih operacij so v naši bolnici že napravili osem in vse z odličnim rezultatom. Lahko rečemo, da so s tem rešili življenje osmim otrokom, ki bi sicer prav gotovo umrli.

Tu se hrani kri darovalcev

Je pa dejstvo, da se zdravstvena znanost na področju krvne transfuzije zelo naglo razvija, da postaja uporaba krvi v medicini vedno večja in končno, da tudi tehnika konserviranja krvi potrebuje vedno bolj izpopolnjeno tehnično opremo. Za tržaško krvno banko ni zato vprašanje samo zaloga krvi, temveč tudi tehnična oprema. Glede na nagel razvoj na tem področju, postaja danes naša banka v tehnični opremi že zastarela; nujno potrebno je zato, da pristojne oblasti dajo na razpolago sredstva za njeno moderniziranje. Nove najsodobnejše aparature pa niso potrebne samo za tehnično delo banke, temveč tudi za raziskovalna dela, ki jih njeni zdravniki izvršujejo zlasti na področju bolezni, ki povzročajo krvavitev in na področju «protitelesc», ki uničujejo kri, ki kaže pozitivno reakcijo na faktor Rh.

Kot smo že rekli, je tržaška krvna banka ena najpopolnejših tovrstnih ustanov v Evropi. Če hočemo, da ostane njen sloves na isti višini tudi v bodoče, moramo apelirati na čut solidarnosti darovalcev krvi in na razumevanje, zdravstvenih oblasti, ki morajo zanj skrbeti.

KU-KLUX KLAN OBNOVLJEN

V ameriški zvezni državi Georgiji so v ponedeljek znova ustanovili zloglasno organizacijo Ku-Klux-Klan. Ta reakcionarna organizacija, ki hoče s terorjem in linčanjem obdržati v južnih državah gospostvo in privilegije belcev, je bila pred leti na pobudo vrhovnega državnega tožilca razpuščena. Zdaj pa je vrhovno sodišče države Georgije znova dovolilo njen vpis v društveni register.

PREPOVEDANO ŽVIŽGANJE

Rimska policijska kvestura je prepovedala glasno žvižganje po ulicah, če žvižgajo moški, da bi opozorili naše ženske. Kdor bo kršil ta predpis, bo moral plačati denarno globo. Žvižganje se je bilo v Rimu že tako razpaslo, da je morala policija nekaj ukreniti. Razen v Rimu je žvižganje v Evropi prepovedano samo še v Angliji. Rudarje, ki v Južnem Walesu žvižgajo, ko se spuščajo v rudnike, rudniška uprava takoj odpusti. V tem primeru gre za staro vražo, po kateri naj bi žvižganje prinašalo nesrečo. Vraži je treba tudi pripisati, da na ribiških ladjah ob obali Cornwalla ženske ne smejo žvižgati.

KAKŠNE KONCESIJE JE ZAHTEVALA AMERIŠKA «CALIFORNIA CO»

Peron je utonil v petroleju

Argentinski diktator je izzval spor s Cerkvijo, na katero se je opiral, da bi spremenil nekatere določbe ustave in tako vtihotapil tudi spremembo ali odpravo 40. člena ustave, ki daje državi pravico, da nacionalizira zasebna podjetja domačega in tujega kapitala

Med činitelji, ki so odločilno vplivali na padec Peronovega režima v Argentini, je odigral svojo, dasi nevidno vlogo, tudi petrolej. Argentina razpolaga z bogatimi ležišči surovega petroleja. Da bi pospešil njegovo izkoriščanje, je Peron ustanovil državni zavod Y.P.N. (Yacimientos Petroliferos Nacionales). Zamisel sicer ni bila slaba, toda zaradi premajhnih dotacij in zaradi dejstva, da so te nezadostne dotacije nesmotrno uporabili, je vsa zadeva obtičala na mrtvi točki. Danes ima Y.P.N. zelo omejen pomen (črpa manj kot 40 odst. celotne državne potrebe po petroleju), medtem ko bi z denarjem, ki so ga potrošili za nabavo angleških železnic in z milijardami, ki so jih požrle neobstoječe atomske naprave, mogli zgraditi enega največjih petrolejskih kompleksov na svetu.

Uvoz petroleja in premoga predstavlja po vrednosti polovico vsega argentinskega uvoza, pri katerem se postavka za petrolej stalno veča. Peronova politika je oropala državo zlata in deviz, ki so neobhodno potrebne za nabavo petroleja. Ta absurdna petrolejska politika je imela vsaj to dobro stran, da je prispevala k padcu Peronovega režima. Na videz je bil vzrok Peronovega padca spor s Cerkvijo, dejansko pa je njegova oblast utonila v petroleju.

Do konca septembra t.l. bi bila morala zbornica odobriti pogodbo med vlado in ameriško petrolejsko družbo «California Co». Če se je Peron skušal vedno kazati javnosti za doslednega branitelja argentinske neodvisnosti in odločnega nasprotnika vsakršnega tujega političnega in gospodarskega vmešavanja v notranje zadeve argentinske republike, je to delal predvsem pod vplivom argentinskega javnega mnenja. Pogodba z ameriško petrolejsko družbo (in niti ne z eno največjih, kajti «California Co» ni dejansko nič drugega kot ena od zakrinkanih podružnic petrolejske družbe «Standard Oil»), pa je najboljši dokaz, da je Peronu šlo le za demagogijo; z omenjeno pogodbo bi Argentina dopustila tej petrolejski družbi popolno vrhovnost nad ozemljem, ki je tako veliko kot polovica severne Italije.

Kaj vse je ta petrolejska družba zahtevala? Zahtevala je absolutno pravico raziskovanja in črpanja tekočih plinov na področju, ki ga je dobila v koncesijo; pravico nadzorstva nad pristanišči, letališči, telegrafskimi in telefonskimi zvezami, pravico vzpostavljanja novih zvez, graditve novih cest in železniških prog, sprejemanja in odpuščanja po mili volji svojega osebja, graditve vsakovrstnih naprav, kupovanja in prodajanja tega, kar bi potrebovala in z valuto, ki bi se ji zdela najbolj primerna, organiziranja lastne oborožene policije in razvijanja svoje dejavnosti mimo argentinskih oblasti. Nobena evropska vlada ne bi bila mogla sprejeti podobnih zahtev.

Čim bolj je Peron postajal popustljiv, tem večje zahteve je postavljala «California Co». Končno je ta družba zahtevala še spremembo 40. člena argentinske ustave, (ki ga je bil vnesel Peron sam), na osnovi katerega si argentinska vlada pridržuje pravico, da v vsakem trenutku nacionalizira domača in tuja gospodarska podjetja, ki poslujejo v deželi. Jasno je, da Peron ni mogel zahtevati, da bi parlament sprejel to ponižavalno zahtevo po spremembi argentinske ustave. Zato si je «izmislil» spor med državo in Cerkvijo. Vprašanje odnosov med državo in Cerkvijo je v Argentini sicer obstajalo, a v obliki, ki je bila povsem v nasprotju z vso dotedanjo Peronovo politiko. Peronov dejanski cilj pa je bil drugačen: hotel je spremeniti razne ustavne določbe, dati poudarka predvsem onim, ki zadevajo položaj Cerkve, in tako prikriti spremembo, odnosno ukinitev važnega 40. člena.

Ta načrt pa se mu ni posrečil. Po prvem neuspelem poskusu 16. junija t.l., je končno Lonardi v preteklem septembru strmoglavil Peronov režim; takoj nato je Lonardi izjavil, da je treba omenjeno pogodbo s petrolejsko družbo «California Co» smatrati za mrtvorojeno dete.

Tako je sedaj vprašanje izkoriščanja argentinskih petrolejskih ležišč ponovno odprto. Gre tu predvsem za tekmovanje med ameriškimi in angleškimi petrolejskimi družbami. Znano je, da so Angleži stalno nasprotovali pogodbi s «California Co» in v Argentini se mnogo govori o podpori, ki naj bi jo Angleži nudili argentinskim prevratniškim krogom. Že nekaj dni se v Argentini govori o novi ureditvi celotne petrolejske zadeve. Y.P.N. ni v stanju, da bi takoj začel z izkoriščanjem južnih ležišč, tudi če ga bodo takoj okrepili. Za izkoriščanje teh ležišč se zdi, da bo prišlo do sporazuma med Lonardijevo vlado in dvema petrolejskima družbama, ki bi se odpovedali vsem tistim ponižavalnim klavzulam in ki bi se obvezali, da bosta črpali petrolej in ga prepustili vladi proti plačilu v domači valuti. Po desetih letih bi naprave, ležišča, naftovodi in vse druge naprave postale brezplačno last argentinske vlade. Omenjeni dve petrolejski družbi, ki bi se pod enakimi pogoji obvezale z argentinsko vlado, imata topot stvarno ime: prva je «Standard Oil» — največji severnoameriški petrolejski trust, druga je «Shell» — simbol petrolejske moči britanskega cesarstva.

5. SPOMINI TRŽAČANA IZ OKTOBRSKE REVOLUCIJE

Druga balkanska vojna (l. 1913)

Odrin in Čataldža: dve zelo žalostni poglavji v zgodovini balkanskih vojn 22. aprila 1913 zavzamejo Crnogorci Taraboš in vkorakajo v Skadar

V začetku decembra 1912 sklenjeno premirje je trajalo do začetka februarja 1913. leta. Mladoturki so bili zaradi mirovnih pogajanj zelo vznemirjeni, ker se jim je zdela tedanja turška vlada preveč popustljiva ter so 23. januarja 1913 pod vodstvom Enverja Beya z oboroženo silo strmoglavili vlado Kemala Paše. Zaradi nepopustljivosti nove vlade Enverja Beya, so se prekinila mirovna pogajanja in je general Savov 3. februarja 1913 objavil Turčiji nadaljevanje vojne.

Drugi del vojne ni bil prav nič podoben prvemu delu. Razvajeni zaradi hitrih in bleščečih zavezniških zmag v začetku vojne, smo bili zelo poparjeni, ko se je začela vojna po premirju tako dolgočasno zavlačevati. Obleganju Odrina in hudim bojem pri Čataldži ni bilo ne konca ne kraja. Čakanje je postajalo vedno neznosnejše. Življenje v Sofiji ni bilo prav nič več prijetno. Marsičesa je pričelo primanjkovati. Kruh je bil sicer še vedno izvrsten, vendar je moral človek zgodaj zjutraj vstajati, da si ga je preskrbel zadostno količino. Vsi smo se spremenili v odlične stratege, vsakdo je brezplačno ponujal svoje načrte za hitro zmago.

Najbolj pa se mi je zapičil v spomin tale predlog nekega mojega prijatelja. Ko sva se po nekem, sicer ponesrečenem turškem napadu na bolgarsko obrežje sprehajala v Borisovem parku, mi je popolnoma resno razlagal, da bi morali Bolgari po vsem morskem obrežju, od romunske do turške meje, postaviti topove, top zraven topa. Genialnega stratega nikakor nisem mogel prepričati, da ni imela Bolgarija niti za obleganje Odrina in za Čataldžo dovolj topov.

Odrin in Čataldža: dve zelo žalostni poglavji v zgodovini balkanskih vojn, in še posebno za Bolgare, ki so se morali, potem ko so se Turki z vsega Balkana umaknili, za Čataldžo sami bojevati proti njim. V začetku so namreč imeli vsi trije zavezniki mejo s Turčijo, pozneje pa samo Bolgari, in sicer pri Čataldži in okoli Odrina. Morda je bilo carju Ferdinandu to všeč, da bi prišel pri delitvi prejšnjih turških posesti do levjega deleža, vsekakor pa je preveč tvegal. Hote ali nehote so torej Bolgari sami nadaljevali vojno. To pomeni, da je balkanska zveza dejansko razpadla in da že od samega začetka ni bila iskrena in popolna, ker bi se sicer bili morali zavezniki dogovoriti, da se bodo do konca skupno bojevali.

Turki, ki so bili na balkanskih bojiščih popolnoma premagani, so se pri Čataldži držali do konca vojne. Prvič zaradi tega, ker so imeli namesto prejšnjih treh zdaj samo enega sovražnika in drugič, ker so imeli sedaj svojo bazo, Carigrad, za hrbtom, medtem ko so se Bolgari od svoje preveč oddaljili. Ta razdalja je bila za Bolgare, ki so se prevažali povečini z bivoli, odločilnega pomena. Spominjam se sicer, da sem občudoval na sofijskih ulicah prve tovorne avtomobile, ali to so bile samo prve redke lastovice, ki niso mogle prinesti pomladi v bolgarski vojaški transport.

Tudi z obleganjem Odrina so imeli Bolgari velike težave in so morali poklicati na pomoč srbsko oblegovalno topništvo in dve srbski diviziji. Končno, dne 26. marca 1913, so v Odrinu dvignili belo zastavo. Komandant trdnjave, Sukri paša, se je predal Bolgarom s posadko, ki je štela 50.000 brambovcev. Nekaj stotnij teh smo gledali, ko so korakali po sofijskih ulicah. Bilo je prvič, da sem videl razorožene vojne ujetnike; drugič, štiri leta pozneje, sem gledal avstrijske vojne ujetnike v Moskvi. Mislim, da ni bolj žalostnega prizora, kot ga nudijo razoroženi vojni ujetniki, korakajoči daleč od svoje domovine v vrstah, zastraženi po vojakih z nasajenimi bajoneti in obkroženi po sovražnikih. Medtem ko je oboroženi vojak simbol moči in oblasti, nam odkriva pogled na zastražene ujetnike vso človeško nemoč, bedo, ničevnost in zasramovanje človeškega dostojanstva. Nekaj dni pozneje sem videl v Sofiji tudi svobodno sprehajajoče se turške častnike s pripasanimi sabljami. Stari sistem gospodarjevih hlapcev. Gospod častnik ostane gospod tudi v ujetništvu, vojak pa... Ali ni to največja propaganda za revolucijo? Seveda je to le eden od tisoč in tisoč pojavov, ki spodkopujejo stari sistem.

Po padcu Odrina se ni več povrnilo junaško razpoloženje, ki je vladalo v prvih mesecih vojne. Vesti o hudih, krvavih in brezuspešnih bojih pri Čataldži so nam vedno bolj kvarile začetno navdušenje in zaupanje v bleščečo bodočnost Jugoslovanov. Splošna poparjenost je kakor slana pomorila rožnate nade, ki so jih porodili prvi bliskoviti uspehi zaveznikov. Zaradi izbruha vojne sem se zadržal v Bolgariji delj časa, kot je bil moj prvotni namen. Zaradi nastalega neugodnega položaja, ki ga je zakrivilo nesoglasje med zavezniki, pa me ni nič več zadrževalo v Sofiji in sem 21. aprila 1913 odpotoval v Rusijo. Dva dni pozneje sem se izkrcal v romunskem mestu Džurdževu na Donavi, kjer so prodajalci časopisov nekaj vpili o Tarabošu, največji skadarski trdnjavi, ki se je še nahajala v turških rokah. Čeprav nisem do tedaj še nikoli slišal romunskega jezika, sem kljub temu kupil časopis in toliko časa študiral članek, dokler nisem zvedel, da so Crnogorci 22. aprila 1913 z naskokom zavzeli Taraboš in vkorakali v Skadar. Iz Džurdževa sem odpotoval v Bukarešto in od tam z vlakom v Odeso, kjer sem se hotel stalno naseliti, ker mi je mesto sploh zelo ugajalo in še posebno zaradi morja, brez katerega mi je vedno tesno pri srcu. Na žalost pa je v Odesi, ker je bil Bospor zaradi vojne zaprt, vladalo popolno mrtvilo in nikakor nisem mogel dobiti stalne službe. V odeški luki je sameval en sam parnik, na morju pred Odeso jih sploh ni bilo videti. Po dveh mesecih me je premagalo malodušje in vrnil sem se v Sofijo.

BREŽAN

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

DANES DAN VSEH PADLIH PROTIFAŠISTIČNIH BORCEV

LJUDSTVO GORIŠKE SE BO ODDOLŽILO NJIHOVEMU SPOMINU s svečanostmi ter polaganjem vencev na spomenike in grobove

Napredne žene so očistile in okrasile grobove padlih borcev na mirenskem pokopališču - Svečanosti v Gorici, Pevmi, Steverjanu, Jamljah, Doberdobu in Rupi

Kot vsako leto se bomo tudi letos dostojno spomnili vseh protifašističnih borcev, ki so v narodnoosvobodilnem odporniškem gibanju žrtvovali svoje življenje. Proslavili bomo spomin na ljudi, ki so s svojo žrtvijo omogočili preostalim bolj demokratično in svobodno življenje.

Ob deseti obletnici poraza fašizma moramo z grenkobo v srcu ugotoviti, da je reakcija zaradi svojega odklonilnega stališča do odporniškega gibanja preprečila utrditev demokracije in svobode. Najbolj se nakane reakcije čutijo v kratenju svobode delavcem v tovarnah, o čemer bi delavci iz Gorice in Tržiča vedeli marsikaj povedati.

Partizani in garibaldinci pa se niso borili samo za demokracijo in svobodo v tovarnah in v javnem življenju, ampak so imeli pred očmi tudi rešitev narodnega vprašanja na povsem enakopravni podlagi brez zatiranja enega naroda po drugem. Pripadniki naše manjšine morajo prenašati hud krivičen pritisk strank italijanskega meščanstva, ki noče razumeti naših pravic do narodnega in kulturnega obstoja in razvoja.

Vse te nakane reakcije, da bi uničila duha odpora nam morajo ob spominu na padle borce vliti novih moči, da bomo sposobni uresničevati svetlo in borbeno idejno zapuščino naših padlih.

Prvi november, dan vseh padlih, bo zato proslavljen na dostojen način, kakršnega pač zaslužijo tisti, ki svoje življenje darujejo za višje cilje, katerim so se podredila osebna človekova stremljenja. Ljudstvo bo s polaganjem vencev na spomenike padlih in z okrasitvijo partizanskih grobov pokazalo, da ne bo nikoli pozabilo svojih najboljših sinov in hčera.

Domačini iz Pevme z Oslavja in iz Št. Mavra bodo položili venec na spomenik v Pevmi danes ob 10. uri dopoldne. O tam bodo odšli na pevmsko pokopališče, kjer je pokopanih večje število partizanov; drugi venec bodo položili na grobove.

Tudi letos so zavedne žene očistile partizanske grobove na glavnem pokopališču ob Tržaški cesti. Po okoliških vaseh so zbrale precej rož, katere so z ljubeznijo položile na tihe gomile. Delegacija bivših partizanov pa bo danes zjutraj položila nanje svoj venec.

Vence bodo položili tudi na grobove, odnosno na spominske plošče tudi v Doberdobu, v Jamljah ter na grobove nekaterih partizanov, ki so pokopani v bližini Rupe.

V Števerjanu bo spominska proslava jutri, v sredo ob 11. uri pri spomeniku, takoj po maši.

Prebivalstvo je vabljeno, da se pridruži polaganju vencev in spominskim svečanostim. To bo naš najlepši poklon padlim in žrtvam nacifašizma.

Dobra lekcija skupini provokatorjev

Nekateri lastniki propustnic so si napačno tolmačili črko in duha videmskega sporazuma o malem obmejnem prometu, kar je mogoče sklepati iz sledečih dogodkov, ki so se pripetili na jugoslovanskem ozemlju, in sicer v neki solkanski gostilni.

Skupina mladih Goričanov je prišla v Solkan ter pričela prepevati znano italijansko popevko «Pojdi ven, tujec», ki je tamkašnje prebivalstvo, ki je bilo navajeno slišati pesem v vse drugačnih okoliščinah, spravila ob potrpljenje. Posledica tega provokatorskega obnašanja je bila odtegnitev propustnic na jugoslovanski strani.

Urnik trgovin za praznike

Danes, 1. novembra: v dopoldanskih urah bodo odprte samo trgovine s sadjem in zelenjavo, cvetličarne ter mlekarne; vse ostale trgovine bodo ves dan zaprte.

Sreda, 2. novembra: vse trgovine bodo obratovale po navadnem urniku.

Četrtek, 3. novembra: večerni urnik trgovin do 19.30; mesnice bodo odprte tudi v popoldanskih urah od 16. do 20. ure.

Petek, 4. novembra: v dopoldanskih urah bodo odprte pekarne, cvetličarne in mlekarne, medtem ko bodo ostale trgovine ves dan zaprte.

* * *

Brivnice in frizerski saloni so danes odprti v dopoldanskih urah; v petek, 4. novembra, pa bodo ves dan zaprti.

PISMO FEDERTERRE POLJEDELSKEMU INŠPEKTORATU

Poljska miš se je pojavila v Krminu in Ločniku

Inšpektorat naj podvzame ukrepe, da se škodljivec, ki uničuje pridelek, hitro zatre

Pokrajinska zveza neposrednih obdelovalcev zemlje (Confederterra) je poslala pokrajinskemu poljedelskemu nadzorništvu pismo, v katerem ga obvešča, da so ji kmetje iz Krmina in Ločnika sporočili, da so se po tamkajšnjih njivah zelo razpasle poljske miši, ki povzročajo veliko škodo med koruzo in deteljo.

Če med zimo inšpektorat ne bo podvzel zaščitnih ukrepov ter pričel z intenzivnim uničevanjem nevarnega škodljivca, bo škoda toliko večja, ker bodo miši, ko bodo pojedle koruzo, pričele jesti deteljo in pšenične posevke.

Zveza neposrednih obdelovalcev poziva inšpektorat v pristojne oblasti, naj v interesu kmetov in prizadetega gospodarstva napravi potrebne ukrepe za uničenje poljskih miši, ne da bi morali stroške za uničevanje plačevati kmetje.

Pismo pravi, da se je poljska miš trenutno pojavila v velikih množinah v Krminu in v Ločniku ter izraža upanje, da bodo oblasti preprečile nadaljnje širjenje škodljivca. Obenem pa opozarja kmete iz drugih občin vasi, naj takoj sporočijo, če bi se škodljivec pojavil tudi na njihovih njivah.

Nov vozni red goriških avtobusov

S ponedeljkom je stopil v veljavo nov vozni red goriških avtobusov, ki je ostal za avtobusno linijo 1 v glavnem nespremenjen, povečano je samo število voženj, kajti odslej bo avtobus od 8.10 do 14.22 vozil od severne do južne postaje vsakih 7 minut in ne vsakih 8 kot doslej. Nespremenjen je tudi vozni red avtobusov na liniji 2 (bolnice - postaja), na liniji 3 (Travnik - Standrež - Sovodnje in Rubije), medtem ko je na liniji 4 (Gorica - Ločnik) vzpostavljena še ena vožnja in sicer z odhodom s Travnika ob 12.20 in povratkom iz Ločnika ob 12.35. Na liniji 5 (Travnik - pokopališče-letališče) sta dve novi vožnji z odhodom s Travnika ob 7.40 in 13.15.

Spremenili so tudi postajališče za avtobus linije 6 (postaja - Stražice - Montecucco), ki bo doslej v Ul. Dante.

Vozni red in postajališče za Podgoro ostaneta nespremenjena.

Več sprememb, ki so povzročile negodovanje med prebivalstvom, pa je na liniji, ki veže Gorico s Pevmo. Avtobus namreč ne vozi več po istih ulicah, ampak po Ul. 9 avgusta, Korzu Italia, Korzu Verdi, Ul. S. Chiara, Drevoredu XX. septembra, Ul. Zorutti, Ul. Boscheto, Ul. Brigata Pavia, Ul. Torriani in čez pevmski most. V kratkem pa bo ta avtobus vozil tudi do zaselka Bela rjuha na Oslavju. Po zgoraj omenjenih spremembah, so bili najbolj prizadeti prebivalci Ul. Orzoni in Ul. Don Bosco, ki so že protestirali pri podjetju.

Širite in čitajte Primorski dnevnik!

Opozorilo dijakom

Dijaška Matica v Gorici obvešča vse dijake, ki so prosili za sprejem v Dijaški dom kot *zunanji* gojenci, da se zglasijo v zavodu dne 7. novembra t. l. ob 15. uri.

Obnovitev osebnih izkaznic

Goriško županstvo obvešča javnost, da so osebne izkaznice, na podlagi člena 3 zakona javne varnosti, veljavne za dobo treh let. Zato opozarja vse tiste, katerim je zapadla osebna izkaznica, da jo obnovijo.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Urbani-Albanese, Ul. Rossini, 1 - tel. 24-43; od 8. do 12.30 pa dežurna lekarna Cristofoletti, Travnik, 14 - tel. 29-72.

KINO

CORSO. 14.00: «Disneyevi junaki».
VERDI. 14.30: «Tajnost Inkov», v barvah, C. Neston in Y. Sumac.
CENTRALE. 15.00: «Pustolovec Land», v barvah, R. Cummings in T. Moore.
VITTORIA. 15.00: «Ježa proti zahodu», R. Francis, v barvah.
MODERNO. 15.00: «Panterka iz Kastilje».

ŠPORTNI DNEVNIK

NAJSLABŠA LETOŠNJA IGRA JUGOSLOVANSKE REPREZENTANCE

Avstrija-Jugoslavija 2:1 (1:1)

Uspela rehabilitacija Avstrijcev po hudih porazih proti Madžarski
Druga in mladinska moštva so se razšla z neodločenim rezultatom

Stadion v Pratru. Vreme sončno in primerno za igro. Sodnik Liverani (Italija). Strelci: Grohs v 18. (1:0, Milutinovič v 26. (1:1), Hanappi v 48. (2:1).

Jugoslavija: Beara, Belin, Zekovič, Boškov, Crnkovič, Krstič II., Rajkov, Milutinovič, Vukas, Veselinovič (Bobek), Zebec.

Avstrija: Schmied, Halla, Swoboda, Ocwirk, Stotz, Kotter, Grohs, Wagner, Hanappi, Koerner II, Schleger (Busek).

Avstrijskemu nogometu se je v nedeljo posrečila rehabilitacija po hudih porazih v tekmah z Madžarsko. Ni pa mogoče reči o Jugoslovanih, da so igrali primerno svojemu ugledu. Zmaga v Pratru in dva neodločena rezultata na jugoslovanskih igriščih so za Avstrijo vsekakor uspeh, poleg tega pa je posebno prva reprezentanca na Dunaju pokazala tudi res dobro igro.

Jugoslovansko prvo moštvo je na Dunaju nastopilo v nehvaležni vlogi favorita, poleg tega pa verjetno tudi s precejšnjo porcijo samozavesti, ki je hitro uplahnila, ko se je pokazalo, da so Avstrijci močnejši od pričakovanj. Verjetno je to tudi glavni razlog slabe igre; prevelika samozavest je jugoslovansko reprezentanco že nekajkrat pogubila. Sicer pa ima morda vsaka slaba stvar tudi svoje dobre strani — v tem primeru lahko dunajski poraz služi za dobro solo pred še težjo tekmo z nevarnejšim nasprotnikom — s Francijo 11. novembra v Parizu.

Avstrijci so igrali preprosto, hitro in borbeno, poleg tega pa je bila njihova taktika in tudi sestava moštva očitno preračunana na nasprotnika, česar o jugoslovanskem moštvu ne bi bilo mogoče reči. Ker je Jugoslovanom manjkal steber obrambe, srednji krilec Horvat, je avstrijski kapetan postavil na mesto srednjega napadalca enega svojih najboljših igralcev, Hanappija, ki igra sicer krilca, ki pa se je kot vodja napada zelo dobro znašel in stalno razbijal vrste jugoslovanske obrambe. Ocwirk in Koller sta kot leteča stranska krilca gospodarila sredi igrišča in onemogočala Vukasu, da bi v redu opravljal svojo nalogo dirigenta napada.

Zaradi tega in zaradi slabe igre Veselinoviča je bil napad nepovezan in je igral nekako kot brez glave. Ko je Veselinovića pred koncem prvega polčasa zamenjal Bobek, je bila igra za spoznanje bolj povezana, zato pa počasnejša. Od napadalcev sta zadovoljila samo Zebec in Milutinović, ki je tudi dosegel edini gol, čeprav ga je Statz zelo zvesto in večinoma tudi zelo uspešno čuval. Predvsem pa ni opravila svoje naloge krilska vrsta; Krstič je bil sicer dober, vendar je bil preveč zaposlen s pomočjo ožji obrambi, Boškov, ki zadnje čase tudi za svoj klub igra bolj slabo, pa je odpovedal.

Med najboljšimi igralci na igrišču so bili branilec Zeković, ki je zaslužen, da poraz ni bil večji, ter Avstrijci Ocwirk, Koller, Hanappi in desno krilo Grohs, ki se je predvsem odlikoval z izredno močnim in točnim strelom. Sicer pa ,e o avstrijskem moštvu mogoče reči, da je kot celota zaigralo zelo dobro in da ni imelo izrazito slabih mest. Predvsem pa so se Avstrijci odlikovali z naglico, požrtvovalnostjo in odličnim startom.

Igra se je začela nervozno, toda že po nekaj minutah so se Avstrijci povezali in začeli silovito napadati. V deseti minuti so imeli prvo zrelo priložnost, toda levo krilo Schleger je streljal s treh metrov mimo gola. Nekaj minut kasneje pa se mu je oddolžil Zebec, ki pa je v tem času edini napravil nekaj nevarnih prodorov pred avstrijska vrata.

Prvi avstrijski gol je padel v 18. minuti, Zeković je tik izven kazenskega prostora fauliral Hanappija. Prosti strel je streljal Grohs, ki je našel luknjo v živem zidu in s silovitim strelom poslal žogo v skrajni gornji desni kot. Gol je Jugoslovane nekoliko zdramil. Zaigrali so nekoliko bolj borbeno in čez 7 minut izenačili. Gol je padel iz na videz nenevarnega položaja. Zebec je prodrl, poslal žogo Veseliniviću, ta pa jo je z glavo podaljšal do Milutinovića, ki je z 20 m iznenada močno streljal.

Deset minut pred koncem je Bobek zamenjal Veselinovića, položaj na igrišču pa se s tem ni spremenil. Avstrijci so se vedno napadali in v 38. minuti je Grohs skoraj spet dosegel gol. Iz prostega strela z 20 m je zadel prečko.

Zmagoviti gol so Avstrijci dosegli takoj v začetku drugega polčasa. Desni branilec Halla se je v solo akciji prebil skoraj do kornerske zastavice in po tleh podal pred gol. Neodločnost obrambe je izkoristil Hanappi in prisebno z nekaj metrov poslal žogo mimo Beare v mrezo. V 52. minuti je Milutinović iz težavnega položaja ostro streljal, vendar je zadel prečko. Sledil je še lep prodor Vukasa, ki je preigral štiri nasprotne igralce, nato pa mehko streljal, potem pa so se večinoma vrstili avstrijski napadi do zadnjih pet minut, ko so Jugoslovani zaman poskušali doseči izenacenje.

Sodnik Liverani (Italija) je opravil svoje delo dobro in korektno. Sicer pa je bila igra, čeprav včasih precej ostra, vendarle fair.

Tekmi med B in C moštvi v Zagrebu in Beogradu sta se končali neodločeno, druga celo brez gola. Za razliko od Dunaja sta bili jugoslovanski moštvi nadmočni, vendar svoje premoči nista znali realizirati.

Jugoslavija B : Avstrija B 1:1

B reprezentanci Jugoslavije in Avstrije sta v Zagrebu igrali neodločeno 1:1 (1:0). Tekma je bila na stadionu Dinama. Gledalcev je bilo okrog 15.000 Sodil je Diamantopulos (Grčija). — Strelca: Ognjanov v 43. (1:0), Sokol v 62. (1:1).

Jugoslavija B: Kralj - Stipič, Herceg - Ljubenović, Juričko, Ferković - Ognjanov, Mujič, Lipošinović, Vidošević, Živkov.

Avstrija B: Gilly (Ondrejska) - Ungher, Hasenkopf - Handler, Hruschka, Barschand - Zeica, Mayer, Velk (Jaros), Sokol, Peschl.

Jugoslavija : Avstrija (mladi moštvi) 0:0

Stadion JLA v Beogradu — gledalcev okrog 8000 — sodnik Gelev (Bolgarija).

Jugoslavija: Vereš - Čokić, Radović - Popović, Banožić. Borozan - Kurtović (Šekularac), Ferhatović, R. Ognjanović, (Šantek), Prličević, Rudinski.

Avstrija: Gartner - Nemetz, Kalopetzky - Steub, Horvath, Wolf - Kohlhauser, Kofmann, Hoff, Koslitshegg, Hauber.

Lestvica za pokal dr. Josepha Goeroeja

Tekma na Dunaju je veljala tudi za pokal dr. Josepha Goeroeja. Z zmago se je Avstrija uvrstila pred Jugoslavijo na drugo mesto.

LESTVICA

Madžarska	4	3	1	0	16:8	7
Avstrija	5	2	1	2	10:13	5
Jugoslavija	3	1	1	1	5:2	3
ČSR	2	1	0	1	4:5	2
Švica	3	0	1	2	6:8	1
Italija	1	0	0	1	0:4	0

PO SEDMEM KOLU ITALIJANSKEGA NOGOMETNEGA PRVENSTVA

PO PORAZU V TORINU Triestina na zadnjem mestu

Inter doživel prvi poraz in prepustil vodstvo Fiorentini - V drugi ligi nemoteno vodi Udinese

REZULTATI
SERIJE A

Atalanta-Napoli	1:2
Bologna-Lazio	0:2
Lanerossi-Fiorentina	1:1
Milan-Spal	2:0
Novara-Padova	3:0
Pro Patria-Genoa	1:0
Roma-Juventus	1:1
Sampdoria-Inter	3:2
Torino-Triestina	5:0

LESTVICA

Fiorentina	7	4	3	0	14	4	11
Inter	7	5	1	1	13	4	11
Torino	7	3	3	1	10	4	9
Milan	7	4	1	2	20	9	9
Napoli	7	3	3	1	15	7	9
Spal	7	3	3	1	12	8	9
Roma	7	1	6	0	12	9	8
Sampdoria	7	4	0	3	11	14	8
Novara	7	2	3	2	11	10	7
Lanerossi	7	2	3	2	8	9	7
Lazio	7	2	2	3	8	9	6
Bologna	7	2	1	4	10	12	5
Atalanta	7	2	1	4	12	15	5
Genoa	7	2	1	4	10	14	5
Juventus	7	0	5	2	6	12	5
Padova	7	2	1	4	6	13	5
Pro Patria	7	1	2	4	8	20	4
Triestina	7	1	1	5	3	16	3

SERIJA B

Alessandria-Catania	0:0
Bari-Marzotto	1:0
Como-Brescia	2:0
(odigrana v soboto)	
Livorno-Legnano	1:3
Messina-Verona	3:1
Palermo-Parma	1:0
Salernitana-Modena	0:3
Udinese-Cagliari	1:0
Monza-Taranto	2:0

LESTVICA

Udinese	7	6	1	0	17	5	13
Palermo	7	5	1	1	10	8	11
Catania	7	4	2	1	9	2	10
Legnano	7	5	0	2	15	10	10
Marzotto	7	4	1	2	12	10	9
Monza	7	4	0	3	7	5	8
Cagliari	6	3	1	2	8	7	7
Bari	7	3	1	3	7	8	7
Modena	6	2	2	2	6	4	6
Como	7	2	2	3	11	8	6
Parma	7	3	0	4	10	9	6
Taranto	7	2	2	3	9	9	6
Verona	7	3	0	4	8	10	6
Messina	7	3	0	4	11	14	6
Brescia	7	1	3	3	4	9	5
Alessandria	7	1	2	4	6	9	4
Livorno	7	2	0	5	8	15	4
Salernitana	7	0	0	7	4	20	0

Čeprav je za nami šele 7. kolo italijanskega nogometnega prvenstva, lahko vendarle že s precejšnjo gotovostjo govorimo o boljših in slabših oz. o tistih, ki bodo po vsej verjetnosti igrali vodilno vlogo in o tistih, ki se bodo z večjo ali manjšo srečo borili za obstanek v skupini izbranih enajstoric. V prvo skupino spadajo na vsak način Inter, Fiorentina, Milan, Torino in Napoli. Lahko bi vanjo vključili še kakšno enajstorico, toda kandidatov je zaenkrat več in je morda še prezgodaj med njimi izbirati. Vendar pa bi dali prednost Romi, Spalu in Sampdoriji. Razlika med vsemi naštetimi je minimalna, le 2 ali 3 točke, in so že po enem samem kolu možne večje spremembe.

Po zadnji nedelji se je povzpela na vodilno mesto Fiorentina, ki je doslej edino še neporaženo moštvo. Tokrat ji je na težkem terenu v Vicenzi uspelo izvleči z Lanerossijem neodlocen rezultat, kar je pravzaprav uspeh za oba nasprotnika. S tem rezultatom je Fiorentina izpodnesla vodilno mesto Interju, ki je v tekmi proti Sampdoriji prvič v tokratni sezoni spoznal grenkobo poraza. Kronike povedo, da je Sampdorija povsem zasluženo zmagala, kar glede na dosedanjo dobro igro Interja nemalo preseneča.

Na tujem igrišču je zmagal tudi Napoli, ki je z 2:1 odpravil sicer solidno Atalanto. Zaradi zmag Milana in Torina na domačih tleh, je moral doslej edini tretji — Spal — sprejeti v svojo družbo še Torino, Milan in Napoli, ki imajo vsi po 9 točk. S točko manj jim sledita Roma in Sampdoria, nato pa še s točko manj Novara in Lanerossi.

S tem pa smo se praktično že prevrnili v spodnjo skupino, kateri je trenutno na čelu Lazio, ki je v Bologni premagal Bologno z 2:0. Njemu sledi s 5 točkami kar pet moštev: Bologna, Atalanta, Genoa, Juventus in Padova, nato s 4 točkami Pro Patria in končno na zadnjem mestu naša Triestina s tremi točkami.

Kaj je pravzaprav letos s Triestino? Začela je sicer s porazom proti Sampdoriji, toda po vseh poročilih je bil tisti poraz časten. Igrala je baje dobro, celo boljše kot zmagovalec. Kmalu nato je na domačem igrišču dosegla neodločen rezultat in nato prvo zmago proti Laziu. Vseh preostalih 5 srečanj je izgubila, najhujši njen poraz pa je nedvomno zadnji, ko se je vrnila iz Torina kar s petimi goli na grbi, ne da bi pri tem uspela vsaj enkrat zatresti mrežo nasprotnikov.

Vsi poročevalci so si edini v tem, da je Triestina igrala zelo slabo. Izvzemajo sicer nekatere igralce kot Soldana, Bellonija, Bernardina in Passarina, toda ne morejo mimo ugotovitve, da Triestina kot kolektiv takorekoč ne obstaja. Razen prvih 20 minut, je vsa tekma potekala v znamenju igračkanja mačke z mišjo. Bili so trenutki, ko se igralci Triestine sploh niso mogli dokopati do žoge, ki je neovirano drsela z noge na nogo dobro razpoloženih in skoraj vedno nepokritih Torinčanov.

Če je pri vsem tem «debaclu» bila še najboljši del tržaškega moštva obramba, potem si je lahko predstavljati, kako izredno podrejeno vlogo je igrala Triestina na igrišču. Razen v začetku in proti koncu, ko se je tudi gostom nudilo nekaj meglenih priložnosti za dosego vsaj častnega gola, napada Triestine sploh ni bilo opaziti. Res je sicer, da je bil napad z odsotnostjo Brighentija in Zara najbolj oslabljen in da niti Brach in še manj Tomad nista mogla vredno nadomestiti odsotna kolega. Toda vse to ne more biti opravičilo za tako uborno igro, revno na idejah, na borbenosti in na tehničnih kvalitetah.

To postopno nazadovanje Triestina upravičeno zaskrblja ljubitelje nogometne igre v Trstu, ki so si vsaj za tekočo sezono obetali kaj več od domače enajstorice.

Vse pogosteje se pojavljajo ostre kritike na račun vodstva, ki je prodalo nekatere svoje najboljše igralce kot so bili Valenti, Nay, Curti in nakupilo nekatere za katere postaja vse bolj jasno, da niso dorastli za prvi razred. Tega se je po vseh znakih sodeč začelo zavedati tudi vodstvo samo, ki se je najprej hotelo znova okoristiti s Curtijem (ki pa se je medtem preselil k prav tistemu Torinu, ki je Triestini nasul 5 golov), nato pa je v minulih dneh kupilo od Udinese njenega rezervnega (!) napadalca Szokeja, Madžara po rodu. Baje bo ta lahko igral že prihodnjo nedeljo. Bo li ta injekcija zalegla? Mnogo si od nje ne smemo obetati, vendar prepustimo odgovor času.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

ŠAHOVSKE VESTI

USPEL BRZOTURNIR društva „I. Cankar“

Prosvetno društvo «Ivan Cankar» je priredilo sinoči v svojih prostorih pri Sv. Jakobu moštveni šahovski brzoturnir v okviru proslave svoje desetletnice.

Zmagalo je moštvo Jadrana, v katerem so igrali preizkušeni šahisti kot Baša in zlasti Filipovič, na drugo mesto se je uvrstilo prvo moštvo srednješolcev, pri katerih je na prvi deski igral Lakovič, tretje in četrto mesto si delita drugo moštvo srednješolcev in «Cankar», zadnji pa je bil Lonjer, ki je nastopil samo z dvema igralcema.

Končni izid:
1. Jadran (Filipovič, Baša, Pivk) 10,5 točk;
2. srednješolci I. (Lakovič, Rudež, Pahor Drago) 7,5;
3.—4. Cankar (Babič ml., Lukeš, Babič st.) 6;
3.—4. Srednješolci II. (Pahor Miloš, Čuk, Povšič) 6;
5. Lonjer (Kakovič, Lavrenčič).

Nagrade bodo razdeljene v okviru društvene proslave 6. t. m.

V četrtek pa ima društvo «Cankar» na programu namiznoteniški turnir.

Tanno Luiro umrl

HELSINKI, 31. — V nekem senatoriju v bližini Rovanienija je umrl komaj 23-letni finski smučarski skakalec Tanno Luiro. Pred štirimi leti je Luiro na tekmovanju v Obersdorfu dosegel svetovni rekord v dolžini smučarskega skoka — 139 m, ki ga doslej se nihče ni prekosil. Zadnja leta Luiro zaradi bolezni skoraj ni nastopal.

Santee suspendiran

KANSAS CITY, 31. — Znani ameriški tekač Wes Santee je bil suspendiran, ker je sprejel «plačilo pretiranih potnih stroškov» za svoje potovanje v Kalifornijo v letošnjem maju. Santee, ki trenutno služi vojake, se ni sporočil, ali bo vložil priziv.

KINO ŠKEDENJ
predvaja danes 1. novembra ob 16. uri film: Warner Bros
Škotski princ

Kino na Opčinah
predvaja danes 1. novembra z začetkom ob 16. uri
Med dvema ljubeznima
Igralci:
GREER GARSON, ROBERT RYAN, BARRY SULLIVAN

VELIKA IZBIRA BLAGA ZA OBLEKE IN PLAŠČE
A. PERTOT-FODERAMI
TRST UL. GINNASTICA 22 - TEL. 95998
Z NAŠO POSTREŽBO VAS BOMO ZADOVOLJILI
OBIŠČITE NAS!

GUY DE MAUPASSANT

Bel Ami

12. (LEPI STRIČEK)

«GEORGES DUROY.»

Še vedno je kadila in korakala po izbi; ta jo je še zmeraj gledal, a ni našel besede, da bi se ji zahvalil, presrečen, da je bil blizu nje, prevzet od hvaležnosti in čutne blaženosti nad to porajajočo se zaupnostjo med njima. Zdelo se mu je, da je vse, kar jo obdaja, del nje same, prav vse, celo ti, s knjigami pokriti zidovi. V sedežih, v kosih pohištva, v zraku, po katerem je plaval tobačni vonj, je bilo nekaj posebnega, dobrega, sladkega, očarljivega, kar je izhajalo iz nje.

Nenadejavši ga je vprašala:

«Kaj mislite o moji prijateljici gospe de Marelle?»

Osupnil je: «Ali... meni se vidi... meni se vidi zelo zapeljiva.»

«Kajne?»

«Da, vsekako.»

Rad bi bil pristavil: «Vendar ne tolikanj kakor vi.» Ni si upal.

Poprijela je: «In ko bi šele videli, kako je šegava, izvirna, bistroumna! Ta vam je ciganka, če le katera, prava ciganka. Zato je nima njen mož nič kajsi rad. Samo napake vidi, njenih vrlin pa še malo ne ceni.»

Duroy se je zavzel, ko je slišal, da je gospa de Marelle omožena. In vendar je bilo povsem naravno.

Vprašal je: «Glejte no... omožena je? Kaj pa je njen mož?»

Gospa Forestierjeva je z gibom, polnim nerazumljivih pomenov, čisto narahlo skomizgnila z rameni in obrvmi.

«O, nadzornik je pri severni železnici. Po teden dni na mesec preživi v Parizu. Njegova žena pravi temu ‚službena dolžnost', ali ‚tedenska tlaka', ali pa ‚sveti teden'. Kadar jo bliže spoznate, boste videli, kako je fina in ljubezniva. Obiščite jo vendar te dni!»

Duroy ni več mislil na odhod; zdelo se mu je, da mu je tu zmeraj ostati, da je tu doma.

Ali vrata so se brez šuma odprla, in v izbo je stopil velik gospod, ki ga sluga ni bil naprej naznanil.

Ob pogledu na moškega je obstal. Gospa Forestierjeva je bila videti za hipec v zadregi, nato je spregovorila s svojim naravnim glasom, čeprav ji je bila planila trohica rožnate rdečice z ramen v obraz:

«Dajte, prijatelj, stopite noter. Predstavljam vam Charlesovega dobrega tovariša, gospoda Georgesa Duroya, bodočega časnikarja.»

Nato je v povsem drugačnem tonu naznanila: «Najin najboljši in najzaupnejši prijatelj, grof de Vaudrec.»

Moža sta se pozdravila in hkrati pogledala drug drugemu globoko v oči, in Duroy se je neutegoma odpravil.

Ni ga pridrževala. Zajecljal je nekaj v zahvalo, stisnil mladi ženi roko, ki mu jo je ponudila, se še enkrat priklonil novemu prišlecu, ki je ohranjal hladni in resni obraz človeka iz velike družbe, ter odšel ves zmeden, kakor da bi bil pravkar zagrešil neumnost.

Ko je bil spet na cesti, se je čutil potrtega, slabe volje, prevzetega od temnega občutka podmolkle žalosti. Stopal je svojo pot, sprašujoč se, zakaj ga je bila obšla ta nepričakovana otožnost; odgovora ni mogel najti, ali strogi, že malce postarni obraz grofa de Vaudreca z njegovimi sivimi lasmi in mirnim, ošabnim izrazom zelo bogatega in samozavestnega človeka se mu je neugnano vračal v spomin.

In opazil je, da je bil prihod tega neznanca, ko je nenadejavši pretrgal mično kramljanje v štiri oči, ki se mu je njegovo srce že privajalo, pognal po njegovem bitju tisti občutek hladne brezupnosti, ki ga včasih zbudi v nas ena sama beseda, en sam pogled v človeško bedo ali vobče najneznatnejša stvar.

In zdelo se mu je tudi, da temu možu, čeprav ni mogel uganiti, zakaj, ni bilo po volji, ko ga je našel tam.

Do tretje ure ni imel več kaj početi, in zdaj še niti ni bilo poldne. V žepu mu je ostajalo šest frankov petdeset: šel je kosit v Duvalovo gostilno. Nato je postopal po bulvaru, in ko je bila ura tri, je krenil po reklamnih stopnicah k «Vie Française».

Pisarniški sluge so s prekrižanimi rokami sedeli na klopi in čakali, medtem ko je za nekakšnim majhnim učiteljskim katedrom drug uslužbenec urejal pravkar došlo pošto. Uprizoritev je bila popolna, vsa preračunana, da bi zbujala spoštovanje obiskovalcev. Sleherni se je držal in gibal z dostojanstveno okusnostjo, kakršna se spodobi v predizbju velikega lista.

Duroy je vprašal: «Bi lahko govoril z gospodom Walterjem?»

Vratar je odvrnil: «Gospod ravnatelj je pri seji. Če bi hoteli gospod malce sesti.» Tako govoreč, je pokazal v čakalnico, ki je bila že polna ljudi.

Tam je bilo videti resne, važne može z odlikovanji na prsih, pa tudi zanemarjene, ki jim nisi videl perila, do vratu zapete dolge suknje pa so jim na oprsjih kazale madeže, podobne očrtom celin in morij na zemljevidih. Tri ženske so se bile pomešale med te moške. Ena je bila zala, smehljajoča, nališpana, podobna lahkoživki; njena soseda, s tragičnimi črtami na zgubančenem obrazu, tudi nekam strogo nagizdana, je imela na sebi nekaj pomečkanega, izumetničenega, kakor vobče bivše igralke, nekakšno nepristno, splahnelo mladost, kakor žaltav vonj po ljubezni.

Tretja ženska, v žalni obleki, se je stiskala v kot in se držala kakor neutolažljiva vdova. Duroy je pomislil, da najbrž prihaja prosit vbogajme.

Ves ta čas niso nikogar spustili v notranje prostore, a prešlo je bilo že več ko dvajset minut.

Tedajci se je ukresala Duroyu prava misel. Vrnil se je k vratarju: «Gospod Walter mi je naročil, naj pridem ob treh», je rekel. «Za vsak primer poglejte, ali ni mojega prijatelja gospoda Forestierja tu.»

Tedaj so ga peljali po dolgem hodniku v prostorno sobano, kjer so za veliko zeleno mizo sedeli štirje gospodje in pisali.

Forestier je stal pred kaminom, kadil cigareto in se igral lovikroglo. Bil je v tej igri zelo spreten in je vsakič ujel veliko kroglo iz rumene zelenkovine na leseni klinček. Štel je: «Dvaindvajset — triindvajset — štiriindvajset — petindvajset.»

Duroy se je oglasil: «Šestindvajset.» In njegov prijatelj je vzdignil oči, ne da bi se enakomerno gibanje njegove roke ustavilo. — «Lej ga, ti tu! — Včeraj sem zapovrstjo dosegel sedeminpetdeset ujetkov. Edini Saint-Potin me prekosi. Si govoril s starim? Nič ni bolj smešnega kakor gledati Norberta, to staro motovilo, kadar kroglo lovi. Odpira ti usta, kakor da bi jo hotel pogoltniti.»

Eden od urednikov je obrnil glavo proti njemu: «Čuj, Forestier, vem za eno, ki je naprodaj; imenitna je, iz antiljskega lesa. Pravijo, da je bila nekdaj last španske kraljice. Šestdeset frankov hočejo zanjo. To ni drago.»

Forestier je vprašal: «Kdo jo pa ima?» In ker je bil pravkar zgrešil sedemintrideseti sunek, je odprl omaro, kjer je Duroy zagledal kakih dvajset krasnih lovikrogel, urejenih in oštevilčenih kakor drobne umetnine v zbirki. Položil je svojo igračo na običajno mesto in ponovil: «Kdo ga ima, ta dragulj?»

Časnikar je odgovoril: «Neki prodajalec vstopnic za vaudeville. Jutri ti jo prinesem, če ti je prav.»

«Da, velja. Ako je res lepa, jo vzamem; lovikrogel nima človek nikoli preveč.»

Potem se je obrnil k Duroyu: «Pojdi z menoj, povedem te k staremu, sicer bi se utegnil tu dolgočasiti do sedmih zvečer.»

Krenila sta spet skozi čakalnico, kjer so sedeli in stali isti ljudje v istem redu kakor prej. Brž ko se je Forestier pokazal, sta mlada ženska in stara igralka živahno vstali in pristopili k njemu.

(Nadaljevanje sledi)